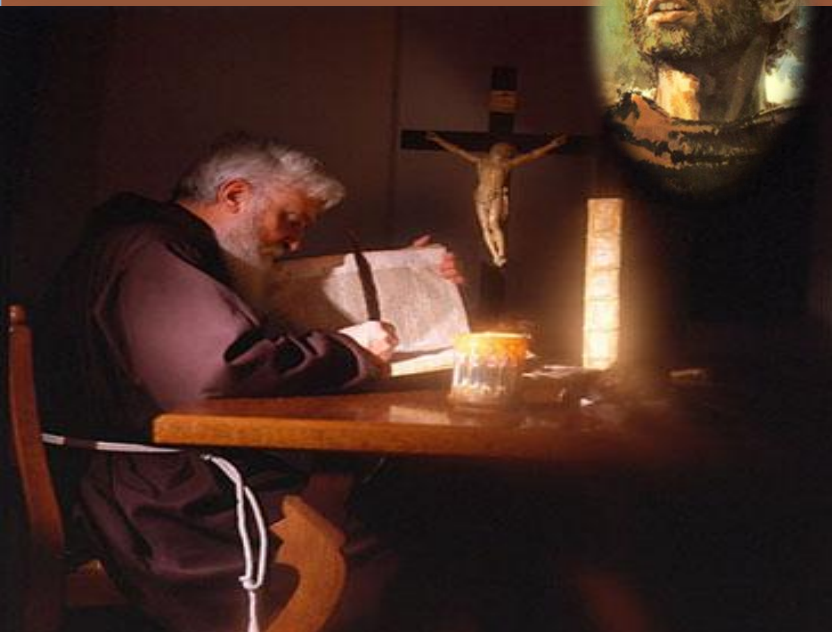

Gospodine,
što želiš da učinim?

Kapucini

*Kratki osvrt na jednu
franjevačku obitelj u svijetu
i na našim prostorima*

Kapucini

*Kratki osvrt na jednu
franjevačku obitelj u svijetu
i na našim prostorima*

Priredio: fra Juro Šimić

Grafička obrada: fra Miljenko Vrabc

Izdaje:

Vijeće za odgoj, obrazovanje i pastoral zvanja

*Hrvatke kapucinske provincije Sv. Leopolda Bogdana
Mandića*

Tisak:

2007.

Predgovor

Pjesma stvorova

*Svevišnji svemožni Gospodine dobri,
Tvoja je hvala i slava i čast
i blagoslov svaki,
Tebi to jedino pripada,
dok čovjek nijedan dostojan nije,
ni da Ti sveto spomene ime.*

*Hvaljen budi, Gospodine moj,
sa svim stvorenjima svojim,
napose s bratom gospodinom suncem.
Od njega nam dolazi dan
i svojim nas zrakama grije.
Ono je lijepo i sjajne je svjetlosti puno:
slika je, Svevišnji,
Tvooga Božanskoga sjaja.*

*Hvaljen budi, Gospodine moj,
po bratu našem mjesecu
i sestrama zvijezdama,
koje si sjajne i drage i lijepe,
po nebu prosuo svojem.*

*Hvaljen budi,
Gospodine moj,
po bratu našem vjetru,
po zraku, oblaku,
po jasnoj vedrini
i svakom vremenu Tvojem,
kojim uzdržavaš stvorove svoje.*

*Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestrici vodi:
ona je korisna, ponizna, draga i čista.*

*Hvaljen budi, Gospodine, moj,
po bratu našem ognju,
koji nam tamnu rasvjetljuje noć.
On je lijep i ugodan, silan i jak,*

*Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestri i majci nam zemlji.
Ona nas hrani i nosi nam slatke plodove,
cvijeće šareno i bilje donosi.*

*Hvaljen budi, Gospodine moj,
po onima koji praštaju iz ljubavi Tvoje
i podnose rado bijedu života.
Blaženi koji sve podnose s mirom,
jer ćeš ih vječnom okruniti krunom.*

*Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestri nam tjelesnoj smrti,
kojoj ni jedan smrtnik umaći neće.
Jao onima koji u smrtnom umiru grijehu,
a blaženi, koje Ti nađeš po volji presvetoj
svojoj, jer druga im smrt nauditi neće.*

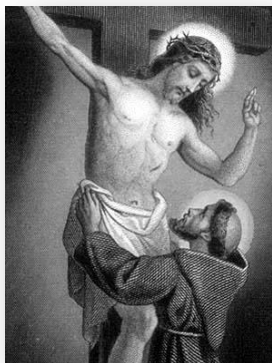

1. dio

**Sv. Franjo Asiški
i franjevački pokret**

Sv. Franjo Asiški...

Franji Asiškom se dive mnogi ljudi, kako nekad tako i danas, zbog njegove neobično velike ljubavi prema prirodi, cvijeću i životinjama, što je sve Franjo, u svojoj pjesmi *Brata Sunca*, nazvao braćom i sestrama. Ti ljudi ostaju zadivljeni pred nepojmljivom činjenicom da Franjo u svojoj jednostavnoj ljubavi prilazi stvorovima tako intimno i blisko da ga oni, ne samo slušaju, nego mu se i pokoravaju. Tko tako pristupa Franji, čini mu se da je u njegovom životu ponovno postalo stvarnošću ono proljetno jutro stvaralaštva u raju.

Drugi se opet Franji dive zbog njegove bratske ljubavi prema svim ljudima. Kako se on dirljivo skrbio za gubave, za izbačene iz ljudskog društva! Takvima je Franjo zaboravljajući samoga sebe, služio

sa svom predanošću i jednom neuobičajenom nebrigom za svoje vlastito dobro. Ljudski i brat-ski je susretao lopove i razbojнике. U njima je budio toliko strahopoštovanje da su počeli cijeniti ne samo njega, nego i sebe i tako su dolazili i do vlastitog obraćenja. U Franji je, naime, pobjeđivala vjera u dobro ljudi. Za mnoge je ljude Franjo također prava utjeha u zbrci i žalosti zemaljskog života. Takvi se njemu utječu zbog njegove nepokolebive i savršene radosti, zbog postojanog optimizma u svim život-nim situacijama. Puni divljenja nazivaju ga «*Brat uvijek veseli*» i smatraju ga najvrjednijim ljubavi među svim ljudima.

Nije na posljednjem mjestu ni zanimanje za Franju onih ljudi koji mu se dive zbog njegovog radikalnog siromaštva. U njemu gledaju sredstvo suprotstavljanja socijalnim napetostima, osobito pretjeranostima suvremenog društvenog natjecanja oko postizavanja što većeg i boljeg materijalnog standarda. Ti borci za siromaštvo, za jednakost među ljudima uzdižu Franju i žele ga učiniti uzorom društvenog života.

Tko pod bilo kojim vidom pristupa Franji, doista vidi u njemu nešto vrijedno. Sve ovo, ali i mnogo toga drugoga, pripada karizmatičnoj mnogostrukosti ovoga čovjeka i sveca. Ipak, posljedica ovakvih ili sličnih promatranja svetoga Franje jest u tome da Franjo ima mnogo poštovalaca, a premalo nasljedovatelja.

Zato nam je svima potrebno otkriti put kojim se Franju može nasljedovati, način kako se može postati njegovim što vjernijim učenicom.

Životni put sv. Franje Asiškog

Franjevački pokret i sve ono što mi danas stavljamo pod nazivnik «franjevaštvo» imaju više sastavnica i osobitosti koje ga onda čine onim što on jest, ali ima samo jednu jedinu dušu koja sve to nadahnjuje, a to je sam sv. Franjo. Stoga se franjevaštvo kao način i stil života, rada, misli i tumačenja, nikako ne može upoznati, shvatiti, prihvatiti i nasljedovati ako se ne upozna njegov nositelj i njegova duša: Franjo iz Asiza.

Franjo se rodio u talijanskom gradiću Asizu 1181. g. Bio je imućna podrijetla, jer mu je otac bio trgovac a majka plemkinja. Krsno mu je ime Ivan Krstitelj, ali ga je otac iz milja i ljubavi prema Francuskoj, gdje je trgovao, preimenovao u *Francesco* što na hrvatskom zapravo znači 'Francuzić'.

Biti sin bogatih roditelja uključuje u sebi tešku sudbinu i sve je prije negoli prednost. Naime, u bogatstvu roditeljskog doma postoji opasnost za mlade ljude. I sam Franjo je imao mnogo novca na raspolaganju, pa ga je zato lakoumno i nepromišljeno razdavao. Tako je postao vođom asiškoj mladeži. Poput mladih ljudi provodio je i Franjo svoje rane godine u različitim zabavama ne razbijajući si glavu različitim životnim problemima.

Njegova sklonost rasipnosti koju je javno pokazivao otkriva nam i njegovu jednu osobinu vrije-

OD «KRALJA GOZBI» DO OBRAĆENIKA

Franjo Asiški nije «rođen kao svetac». Kao sin bogatog trgovca imao je i vremena i novca za priređivanje raskošnih banketa, na koje je pozivao mlade plemiće. Nije slučajno da su ga nazivali «kraljem gozbi». Ceste gozbe i posao trgovca tkaninama nisu ostavljali Franji mnogo vremena za Boga.

U ratu između Asiza i Perugie, Franjo se borio pun mladenackog entuzijazma. Bio je ranjen i zatvoren. U jedanogodišnjem tamnovanju obolio je od malarije. Nakon što ga je otac otkupio iz zarobljeništva, Franjo se vratio u rodni Asiz, mnogo skloniji povučenosti i razmišljanju nego prije.

Vojne pobjede plemića grofa Waltera Brienskog, obnovile su u Franji želju za viteštvom. Nadao se da će pod zapovjedništvom Brienskog steći naklonost u njegovim očima i postati vitez. Na putu k njemu zaustavi se u Spoletu gdje ga zatekne uznemirujuća vijest o grofovoj smrti. Upavši u depresiju opet oboli od malarije. Jedne ga noći tajanstveni glas zapita: «Što misliš, tko te može bolje nagraditi – gospodar ili sluga»? Franjo odgovori: «Gospodar, naravno». Glas nastavi: «Zašto onda ostavljaš gospodara i ideš za slugom»? Franjo tada shvaća da je sluga bio grof Walter.

Napusti Spoleto uvjeren da mu je progovorio Bog. Tijekom sljedeće dvije godine Franjo počinje osjećati nutarnju snagu koja ga je pripravljala na još jednu promjenu. Susret s gubavcima prouzročio je «revoluciju» u njegovoj osjetljivoj duši. Jednog je dana jašući na svom konju prošao pored gubavca. Prva mu je pomisao bila baciti novčić i podbosti konja da se što prije udalji. No, umjesto toga Franjo je sišao s konja i zagrlio gubavca. Na samrti Franjo se sjetio tog susreta kao ključnog trenutka svoga obraćenja: «Što mi bijaše odurno, pretvorilo mi se u duhovnu i tjelesnu slast». Tako je Franjo postao pokornik.

dnu divljenja. Iako je bio bogat ipak nije bio uskogrudnog karaktera. Naime, kad je jednom u svojoj trgovini zbog trenutačne zaposlenosti škрто otpremio siromaha, iza tog postupka mučila ga je grižnja savjesti, zbog čega je odlučio: «*Uбудućе neću odbiti nijedne molbe*». Darivanje mu je bila osobina od njegove mladenačke dobi i ostala mu za svega njegova života.

Kao mladić živahne i vedre naravi, do svoje dvadeset i pete godine života, željan slave, sanjao je o viteštvu kao i mnogi mladići njegova vremena.

Kao sudionik rata između Asiza i Peruđe 1202. g., pridružuje se 1205. g. carskoj vojsci u Apuliji nadajući se viteškoj časti i naslovu. No, umjesto toga dospijeva u zarobljeništvo, a njegovi viteški planovi pali su u vodu.

Kad je napokon bio pušten iz pritvorra, postao je neka-ko drugačijom osobom. Izgubio je živahnost, počeo se povlačiti od svijeta. Nekoć prosječni kršćanin sada više moli i razmišlja.

Ta promjena u njegovu životu odvijala se polako, ali

je poprimala sve određenije oblike, dok nije konačno i njegova okolina zapazila da je postao drugačijim. On sam je osjećao da je netko Jači ovladao njime. Kad je konačno prizdravio često se je čeznutljivo pitao: «Što daje smisao mome životu?»

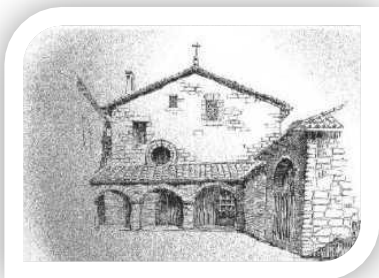
Tako iznenada jednoga dana susretne gubavca. Franjo je oduvijek osjećao silnu odvra-

tnost prema toj bolesti; teško se mogao odlučiti da te ljude i pogleda zbog njihova izgleda i neugodna zadaha. No, gle čuda. Netko ga je prisilio da dadne jednome takvom čovjeku milostinju i da ga poljubi. Franjo pokriva svojim usnama ruku gubavca bez straha od zaraze. Upravo zato susret s gubavcem treba ocijeniti kao prvi korak u stanje «novoga života». Objašnjenje takvog svojega postupka Franjo opisuje riječima: «Ovako mi je dao Gospodin da počnem činiti pokoru: dok sam još bio u grijesima, bilo mi je vrlo mrsko i gledati gubavce. I sâm Gospodin

Bog doveđe me među njih i ja sam im iskazivao milosrđe. I ono što mi se prije činilo mrskim pretvorilo mi se u duhovnu i tjelesnu slast.» Tu pobjedu nad svojim naravnim nagnućem Franjo je pripisivao samo Bogu a ne sebi.

Od ne manjeg značenja za nje- ga je bio i jedan drugi doživljaj. Jednog dana ušao je Franjo u napola ruševnu crkvicu sv. Damjana da se tu pomoli pred raspe- lom. Dok je bio uronjen u molitvu,

Crkvica Sv. Damjana kraj Asiza

čuo je glas s Raspela: *«Franjo, vidiš li kako se ruši moja kuća? Hajde, obnovi je!»* Od tog se prizora Franjo beskrajno duševno i tjelesno potresao.

Franjo je u početku taj glas s križa shvatio doslovno: vjerovao je da mora obnoviti crkvicu sv. Damjana. Daje se na građevinske radove, popravlja crkvice sv. Damjana, Por-

cijunkule i dr., koje se nalaze u okolici Asiza. No, tijekom vremena je shvatio da je u krivu, jer je trebalo obnoviti živu Crkvu, kršćansku zajednicu. I pono-vno se daje na posao i u njemu uspijeva. Franjo se nije pravio reformatorom, a postao je jedan od velikih duhovnih obnovitelja Crkve i vratio je njenom ispravnom određenju.

Još jedan događaj doveo je konačno Franju pravome cilju.

24. veljače 1208. g. bio je nazočan slavljenju mise kad je čuo riječi Evandjelja (Mt 10): *"Idite... Propovijedajte...Bolesne liječite... Gubave čistite... Besplatno primiste, besplatno dajte! Ne stječite zlata, ni srebra, ni mjedi sebi u pojase, ni*

putne torbe, ni dviju haljina, ni obuće, ni štapa. Ulazeći u kuću, zaželite joj mir..." Tada je uskliknuo: *"To je ono što hoću, to je ono što tražim, to želim cijelim srcem izvršavati"* (1 Cel 22). Kasnije će reći: *"... sam mi je Svevišnji objavio da moram živjeti po načinu svetog Evandjelja"* (OR 14). U tom času iščezla je svaka zbunjenost iz njega. Odsad je znao sasvim određeno što hoće i nije više bilo za nj nikakve nesigurnosti i kolebanja.

Riječi iz Evanđelja postale su mu tekstom odluke. Ispunjena beskrajnom radošću sva mu je duša čeznula samo za tim da vrši Gospodinove riječi i da ih u svom životu iznova oživotvori.

Ipak, jedan od najvažnijih događaja u Franjinu životu je prizor s imućnim i poslovnim ocem koji se nikako nije mogao pomiriti sa idejama sina koji je postao ruglom gradu.

Otac ne znajući više kako pomoći sebi i Franji tuži ga biskupu, a ovaj odredi javno suđenje na gradskom trgu. Sam događaj je izazvao veliku znatiželju. Na optužbe rasrđenog oca protiv nezahvalna sina, koji je konačno sve primio od njega, Franjo sa sebe skine haljine, te, stojeći gol pred javnošću, vraća ih svome ocu uz riječi: *«Čujte svi vi i dobro razumijte: dosad sam zvao Petra Bernardona svojim ocem, ali budući da sam odlučio služiti Gospodinu, vraćam mu novac zbog kojeg se uzбудio i sve haljine koje posjedujem od njegova vlasništva; od sada ću govoriti: 'Oče naš, koji jesi na nebesima.'»*

Od tog događaja Franjo više nije lutao asiškom okolicom bez cilja. Odmah se je preobukao u jednostavnu odjeću s pojasom, počeo obilaziti trgove i propovijedati, odlazi među gubavce, sve je

pozdravljao riječima: "*Gospodin ti dao mir!*"

Tako je Franjo, poučen od Boga, započeo nov život, kako je i sam zapisao u oporuci: «*Nitko mi nije pokazao što mi valja činiti, nego mi je sâm Svevišnji objavio da moram živjeti po evanđelju.*»

Živeći tako radikalno, nije dugo potrajalo da su

Sv. Franjo i njegova prva braća

se oko njega počeli okupljaju mnogi ljudi koji su htjeli i sami, upravo poput njega, što vjernije i konkretnije živjeti Evanđelje. Tako je došlo do stvaranja i prvoga bratstva, o kojem Franjo zapiša: «*Gospodin mi je dao braću.*»

Franjo je znao da je poslan pridobivati duše za Boga, za duhovnu obnovu kršćanstva i Crkve. Budući da se njegovo bratstvo i načinom odijevanja i života razlikovalo od ostalih ljudi, davali su dojam «da su jedna vrsta pustinjaka». Zato su ih i sami sugrađani nazivali «pokornicima iz grada Asiza». No, sam Franjo je htio da se njegovo bratstvo zovu «red manje braće», jer su htjeli biti

maleni i da se ne bi tako usudili postati nešto veće.

Budući da se bratstvo iz dana u dan sve više uvećavalo papa Inocent III. 1209. g. potvrđuje Franji i njegovoj braći *Pravilo* života, koje glasi: «*Pravilo i život Manje braće jest ovo: obdržavati sveto Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista živeći u poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći.*»

U svom duhovnom usponu na vrhunce svetosti Franjo na brdu *La Verni* 1224. g. biva obilježen Isusovim ranama (stigmama). Naime, Franjo je gledao šestokrilog Serafa koji raširenih ruku i stisnutih nogu, pričvršćen na križ lebdi nad njim. Svetac je bio obuzet dubokim čuđenjem zbog te prikaze, ali je sam nije mogao protumačiti. Najednom se počnu na njegovim rukama i nogama pojavljivati tragovi rana kako ih je vidio na raspetom čovjeku iznad sebe.

Nakon ove vrhunske točke mogao je uslijediti još samo svršetak. U dobi od četrdeset i

dvije godine osjećao je da mu se, pritisnuta bolešću, oslabljena od askeze i rana, teške bolesti očiju – bliži smrt. Kod Franje ni traga nekom strahu od smrti! U takvom stanju Franjo po posljednji put blagoslovi svoj ljubljani Asiz, legne u zadnjoj uri gol na golo tlo, jer je *«htio da se gol bori s golim»*. Zatim reče: *«Dobro došla, moja sestrice Smrti!»* i odmah naredi okupljenoj braći da mu pjevaju o sestrici Smrti: *«Hvaljen budi, Gospodine moj, zbog sestre nam Smrti tjelesne...»*

Franjo je «sestricu smrt», dakle, dočekaao pjevajući 3. listopada 1226. g. u Porcijunkuli, crkvi ispod Asiza.

Kratko vremena iza njegove smrti održana je svečana rasprava o njegovu proglašenju svetim. Budući da o toj stvari nije bila iznesena niti jedna sumnja, sud je 1228. g. jednoglasno izjavio: *«Izvanredno svet život potpuno svetog čovjeka ne treba poturde čudesima, jer smo ga svojim vlastitim očima motrili, da tako kažemo doticali i u svjetlu istine promatrali.»*

Ukratko rečeno, Franjin program života možemo sažeti u:

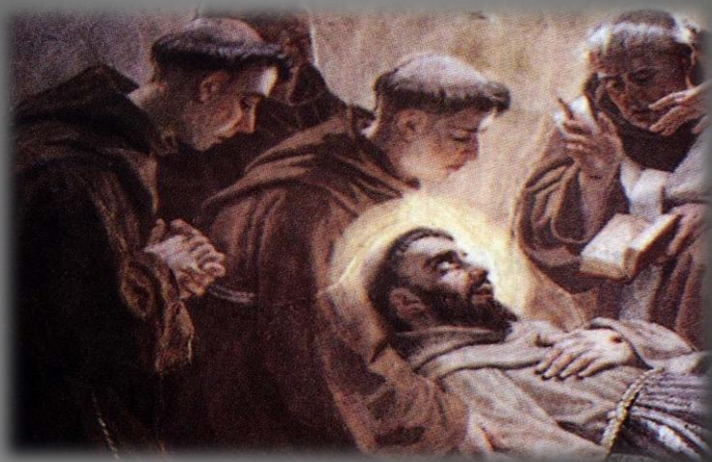
- 1. *otkriće Evandjelja*
- 2. *poslušnost Bogu*
- 3. *život u siromaštvu*
- 4. *odanost Crkvi*
- 5. *propovijedanje po svijetu*

*«Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestri nam tjelesnoj smrti,
kojoj nijedan čovjek
umaknuti neće.*

*Jao onima
što u smrtnome umiru grijehu.*

*A blaženi,
koje snađe u volji presvetoj tvojoj,
jer druga im smrt nauditi neće »*

(Iz Pjesme Stvorova, Sv. Franje Asiškog)

Franjevački pokret

Franjevci su ime i nadahnuće, dakle, uzeli od sv. Franje Asiškog.

Životno načelo sv. Franje bilo je nasljedovanje siromašnoga i raspetoga Isusa Krista. Njegov se pokret u Crkvi sastoji u tome da sve ljude dovede do čistoće Evanđelja, kako bi onda svi prihvatili životnu poruku Isusa Krista, Sina Božjega.

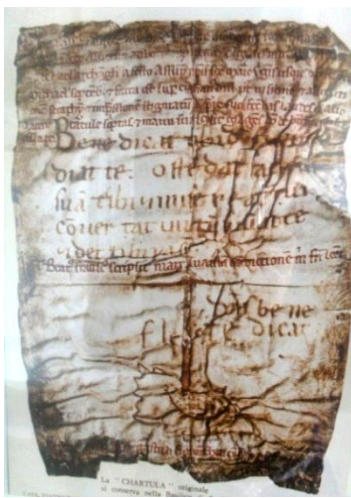
Zbog jednog Utemeljitelja i jednog Pravila, danas razlikujemo nekoliko obitelji istog franjevačkog Reda. Franjino *Pravilo* nije željelo sve točno propisati i opisati, nego ono poglavito služi kao duhovni orijentir, da bude motivacija i obilježje duhovne vrijednosti koje trebaju pratiti putujuće bratstvo dok ide svijetom propovijedajući evanđelje.

Srž franjevačkog *Pravila* sastoji se od opisa evanđeoskog načina života izraženog u siromaštvu i pokretljivosti po uzoru na prikaz Kristova slanja apostola i učenika.

Sva Franjina braća, prema Pravilu, trebaju propovijedati ponajprije svojim vlastitim primjerom, a svoje svakodnevne potrebe trebaju zadovoljavati svojim vlastitim radom, a ako to ne uspijeva, dopušteno im je skupljati milostinju.

Još tijekom prvog stoljeća svoga djelovanja Franjina braća Pravilo žive prema papinskim uputama, kako u svom svećeničkom radu tako i u opsluživanju siromaštva.

Potrebe Crkve, u prostoru i vremenu, u znatnoj su mjeri određivale oblike njihove djelatnosti. A Crkvi su sve više bili potrebni propovjednici koji bi se mogli suprotstavljati raznim oblicima krivovjerja. Ta potreba je vodila, bar djelomice, preobrazbi jednostavnog franjevačkog bratstva u obrazovane redovnike s većim brojem svećenika koji su živjeli, školovali se i pripremali u velikim

Ostatak prvotnog rukopisa Pravila

samostanima-konviktima te tako boravili i djelovali u gradskim sredinama.

Usporedo s "*konventualcima*", stalno su postojale manje ali značajne skupine koje su se odupirale posljedicama klerikalizacije i zagovarale stroži i pokretljiviji način života povezan s pustinjacima. One su se držale kontemplativnog načina života slijedeći izvorno *Pravilo sv. Franje* bez papinskih izuzeća i tumačenja. I ti franjevci su ostali pripadnici istog Reda. Njihov broj je s vremenom sve više rastao neovisno o konventualskim zajednicama i širio se diljem svijeta. Tome obliku života poslije su se pridružili neki poznati propovjednici i sveci pa, premda se stalno pokušavalo ujedinjenje, to nikako nije uspijevalo. Ipak, papa Leon X. je bulom *Ite vos* 1517. g. pokušao Red službeno ujediniti. Taj dokument koji je trebao biti ujedinjujući je zapravo postao razdvajajući, jer je službeno potvrdio podjelu Franjevačkog reda na dvije samostalne grane: s jedne strane su *Manja braća konventualci*, s druge *Manja braća opservanti*. Papa time nije učinio ništa novo, nego je samo, dakle, priznao i ozakonio diobu koja je već dugo u praksi postojala unutar samog Reda. Tako je završio proces koji je stoljećima određivao konfliktno ozračje unutar Reda, određen opsluživanjem i tumačenjem Franjina Pravila koje su konventualci prihvatili s ublažavanjem i papinskim povlasticama i

tumačenjem, dok su opservanti zahtijevali cjelovito i doslovno opsluživanje samog Pravila.

To, međutim, nije zaustavilo daljnji reformski pokret u franjevačkoj zajednici. Oblikovale su se nove zajednice, povezane s pustinjacima, koje su više naglašavale molitvu, razmatranje i pokornička djela kao važan izvor za uspješno i autentično propovijedanje. Tako je ubrzo nakon podjela Reda 1517. g. došlo do značajnih reformskih skupina. Jedna od njih će se kasnije oblikovati kao treći samostalni franjevački Red, poznat kao *kapucini*.

Uz Prvi i Drugi red (klarise) Franjo je 1221. g. osnovao i Treći red za svjetovnjake (danas *Franjevački svjetovni red*), one koji ostaju u svijetu. Neki od njih su još za svečeva života počeli živjeti u organiziranim zajednicama i, ovisno o poglavarima male braće, počeli su polagati zavjete.

Svim Redovima temelj života jest Pravilo sv. Franje i njegova karizma. Dok su ranije povijesne težnje vodile prema razdiobi, novija duhovna zbivanja u svijetu i u Crkvi to polagano preokreću u zblizavanje i suradnju na zajedničkim programima. Odatle danas te sitne razlike ne djeluju kao opterećenje nego daju novi zamah i svojevrsno su obogaćenje Franjina izvornog nadahnuća.

Franjevačka obitelj danas

Danas se izraz «Franjevačka obitelj» upotrebljava za oznaku raznih Redova i ustanova koje ju sačinjavaju. Članovi matične obitelji prvoga Reda izvorno su bili poznati pod imenom «Fratri zajednice», a danas su obično poznati pod imenom konventualci (OFMConv.).

Druga se obitelj, izvorno «Fratri reforme», sastojala od više razdijeljenih zajednica, koje su nastale prije i poslije diobe 1517. g. Ovu je granu prvoga Reda papa Leon XIII. Uspostavio jedinstvenom 1897. g. s jednostavnim nazivom «Manja braća» (OFM). Da se izbjegne dvoznačnost, papa Pio X. precizirao je i nadopunio naziv: «Manja braća od Leonova ujedinjenja».

Treću franjevačku obitelj prvoga Reda čine Kapucini (OFMCap) a osnovani su godine 1528.

Drugi Red osnovala je sv. Klara 1212. g. «Siromašne klarise» žive u samoupravnim samostanima stroge klauzуре, sjedinjene u kontemplativnom zvanju.

Treći Red obuhvaća dvije velike skupine, s mnoštvom samostalnih muških i ženskih zajednica: Franjevački svjetovni red (FSR) i Samostanski trećoreci (TOR) djelotvorno su prisutni u današnjim prilikama.

2. dio

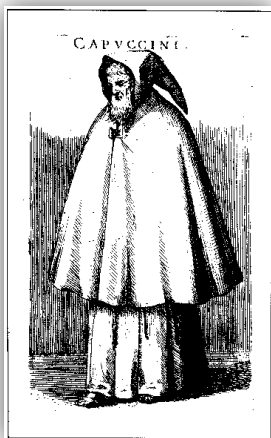
**Nastanak i povijest
Manje braće
franjevaca-kapucina**

POČECI KAPUCINSKOG REDA (1525 - 1625)

Ako je unutar Franjevačkog reda, gdje su postojali razni reformatorski pokreti, bilo takvo ozračje, drugačije nije bilo niti društveno i crkveno ozračje prvih desetljeća XVI. stoljeća kada upravo nastaju kapucini.

Obnoviteljski zahtjevi bili su nadasve očiti u Crkvi prvih godina XVI. st., usmjereni na pročišćenje vjerskog života – ponajprije u službenoj hijerarhiji Crkve – od brojnih zloupotrebama tijekom prethodnih stoljeća. Takvi zahtjevi dovedoše do dvostrukog rezultata: u Njemačkoj oni odrediše pojavljivanje i razvoj luteranske hereze dok je u Rimu crkvena hijerarhija na Tridentском saboru pronašla u samoj sebi snagu za unutarnje čišćenje i obnovu cjelokupnog vjerskog života.

Tridentски sabor nije, dakle, bio samo obrambena reakcija na doktrinarne stavove protestantizma, nego je potaknuo i veliki pokret sveukupne vjerske obnove, što je bio dobar temelj za

Odjelo prvih kapucina

odlučnu obnovu Crkve, osobito njezine discipline, pastoralne djelatnosti svećenika i redovnika i jačeg sudjelovanja vjernika laika. Prvi znak te obnove bio je i nastanak novih crkvenih redova među koje ubrajamo i Red Manje braće Kapucina.

Matteo iz Bascia

Osnivači kapucinskog Reda jesu *Matteo da Bascio* i rođena braća *Ludovico* i *Raffaele da Fossombrone* koji, želeći živjeti i obnoviti ideal franjevačkog života, 1525. g. započinjju s novom zajednicom.

U želji da nasljeđuju sv. Franju u životu siromaštva, u putujućem načinu propovijedanja i u samom načinu odijevanja, oni se uz teške muke odvajaju od opservanata (OFM), te preko dobrih veza i utjecaja papine nećakinje vojvotkinje *Katarine Cibo*, od pape *Klementa VII.* uspijevaju dobiti kanonski temelj za svoju zajednicu dokumentom (bulom) "*Religionis zelus*" (2. 7. 1528.), koja je pravno u cijelosti davala autonomiju jednoj novoj franjevačkoj obitelji.

Ideja vodilja ovim obnoviteljima bila je traženje autentičnosti a ne toliko originalnosti, iako se ne može poreći da i toga nema.

Nakon javnog priznanja od Crkve na vrata kapucinskih samotišta sve češće su sada dolazila i kucala ponajbolja braća iz opservancije, ona koja će kasnije postati temeljni stupovi nove franjevačke zajednice: bili su to *Bernardino da Asti*, *Francesco da Jesi*, *Giovanni da Fano* te *Bernardino Ochino da Siena*, *Eusebio da Ancona* i mnogi drugi.

U početnim godinama kapucine osvaja ideja pustinjaštva, tako da se, na prvom generalnom kapitu-lu u Albacineu 1529. g., Red

naziva: "*Manja braća samotnjačkoga života*". Ali, nakon nekog vremena, barem od 1531. g., i nadalje prevladao je naziv "*kapucini*", najprije kao "*braća bez kapuce*" («*fratres a scapucino*»), (jer su nosili habit sa relativno malenom kapu-ljačom, po kojoj su se razlikovali od opservanata i od konventualaca), da bi se zatim prešlo na pojednostavljeni naziv "*braća kapucini*" koji se i ustalio.

Iz ljubavi prema samoći prvi kapucini su stanovali izvan gradova, ali ne predaleko, jer su već od početka povezivali pokornički život s apostolskim. Svoje samostane su gradili prema strogim mjerama: u njima je smjelo boraviti sedam do

FRANJEVAČKI HABIT

U srednjem se vijeku najveći dio osoba više ili manje oblačio na isti način: u jednostavnu donju haljinu, mali plašt i možda kukuljicu, da se zaštite od kiše. Odjeća je mogla biti bogata ili priprosta, već prema društvenom položaju onoga tko ju je nosio. Budući da džepovi još nisu bili izmišljeni, dobrostojeći su oko struka imali kožnati pojas, na kojemu su visjeli torbica za novac, bodjež i sablja.

Izvorni habit Sv. Franje Asiškog

Nakon što se obratio, Franjo je odlučio odbaciti svoj ukrašen pojas i oko struka se dao opasati jednostavnim konopom, onim što su ga nosili svi seljaci. Na kraju je na njemu načinio tri čvora, kako bi se podsjećao na tri obećanja Bogu: siromaštvo, čistoću i poslušnost.

Riječ «habit» dolazi od latinskog «habitus» – što označava «način života»: vanjska odjeća označuje unutarnju promjenu. U tradicionalnoj zamisli, redovnički se habit smatra zaštitom spasenja i plaštem pravednosti.

Unutar franjevačkog bratstva odjeća je vjenčana haljina i ujedno pogrebno odijelo; znak je jedinstva i očevidne sveze braće već odavno u nebu i onih koji još trebaju biti rođeni.

osam a najviše dvanaest redovnika. I propisi o jelu bili su također strogi. Za obrok su imali samo jedno jelo, a srijedom bez mesa; nisu smjeli pro-
siti meso, jaja i sir, osim ako im to netko dobro-
voljno dadne a i tada samo za jedan dan. Bila im
je zabranjena veća zaliha nego što je potrebno je
jedan tjedan. Preuzeli su strogu obvezu zajedni-
čkog kora, matutin uvijek oko pola noći, dnevno
dva sata razmatranja. Prema želji sv. Franje dne-
vno je slavljen samo jedna sv. Misa, ali ni za nju
nisu smjeli primiti nikakvu novčanu nagradu.
Morali su mnogo propovijedati; nisu smjeli ispo-
vijedati svjetovnjake; nisu se smjeli baviti zna-
nošću, niti su smjeli imati knjižnica.

Ovim i sličnim uredbama, a sadržanima u prvim *Konstitucijama* zajednice iz 1535. g., ukinuto je sve ono što se smatralo opasnim opservanciji. Već u prvih deset godina postojanja ove nove franjevačke zajednice broj članova popeo se na 700, u 12 Provincija.

Širenje Reda

Razvoj kapucinske reforme unutar franjevačkog Reda nije se odvijao bez poteškoća.

Naime, poglavari Manje braće (opservancije), zabrinuti za velik gubitak svojih učenih i svetih ljudi koji su počeli prihvaćati kapucinsku reformu, odlučili se obratiti Svetoj Stolici kako bi se zabranili takvi prijelazi i da bi se u krajnjoj liniji sva braća prisilila vratiti svom prvobitnom Redu. Pristanak na takve zahtjeve bio bi prouzročio kraj kapucinske reforme. Zapravo, opservanti ishodiše razna papinska pisma koja su sprječavala ili zabranjivala pristup kapucinima; pokušali su također i ukinuti novi Red, što im nije pošlo za rukom, ponajprije zbog dobrih veza jedne vrlo utjecajne žene u rimskoj Kuriji, markize od *Pescare Vittorie Colonna*.

Najznačajniji uspjeh koji opservanti postigoše bijaše jedan propis koji je potvrdio papa Pavao III. (1537. g.), a kojim se kapucinima ograničava prisutnost samo u Italiji i zabranjuje im se širenje preko Alpa.

Usprkos ovim kušnjama i mnogim drugim pokušajima koji su dolazili sa strane, a koji su išli za tim da se zajednica dokine, novi Red je, ojačan izvana i iznutra, cvao tako da već 1575. g. broji 3300 članova u 18 Provincija i 300 samostana.

Zabranu širenja preko Alpa, koju je kapucini- ma odredio papa Pavao III., konačno je 1574. g. opozvao papa Grgur XIII. Taj papa ukinuo je sve prethodne odredbe i dopustio kapucinima da se slobodno šire i izvan Italije, gdje mogu osnivati vlastite samostane, provincije, kustodije i sve druge upravne jedinice prema svom običaju ili partikularnom pravu.

U roku od 25 godina Kapucini su se proširili po svim zemljama Europe: Francuska (1574.), Španjolska (1577.-78.) Švicarska (1581.), Tirol (1593.), Češka (1599.), Nizozemska (1585.),

Bavarska i Austrija (1600.), Rajnska (1611.), Irska (1615.). Ubrzo potom dolaze u Mađarsku (1640.) i u Poljsku (1681.).

Djelatnost braće kapucina u ovim zemljama ponajviše se očitovala u propovijedanju, u raspravljanju s protestantima i jansenistima, misionarskom radu, u društvenoj i političkoj djelatnosti te u književnom i znanstvenom radu.

Braća su svojom strogoćom i skromnošću života, povučenošću i molitvenim životom osvajala naklonost i duboko poštovanje naroda: odmah su pritjecala i brojna zvanja, od kojih su mnoga potjecala i iz plemićkih obitelji.

Što je bila veća odanost naroda kojega su braća privlačila svojim načinom života, apostolskim žarom, skromnošću i propovijedanjem, to je u nekim krajevima više rasla mržnja (osobito protestanata) prema njima. Godine 1622. sv. *Fidel iz Sigmaringena* zapečatit će svojom krvlju hrabrost i neustrašivost prvih kapucinskih propovjednika.

Tijekom prvog stoljeća svoga opstanka kapucini su pokazivali iznenađujuću sposobnost da shvate potrebe vremena u kojem žive i da se prilagode mentalitetu i potrebama ljudi. Upravo

u jednostavnom načinu života i požrtvovnom nastojanju oko duhovnog i tjelesnog dobra priprostog puka s koji su bratski dijelili dobro i zlo, nalazi se i ključ njihova uspjeha, odnosno brzog širenja i prihvaćanja od strane puka. Na kraju prvog stoljeća, 1625. g. bilo ih je 16.967, u 42 provincije i u 1260 samostana.

Uz navedene brojke i činjenice, spomenimo i još neke druge odlike braće kapucina:

- Njihov franjevački duh krasilo je svjedočanstvo života;
- Imali su izuzetne, mudre i vidovite poglavare i potporu Svete Stolice;
- Resila ih je blagost i strogoća načina života, te jednostavnost kojom su se približavali potrebnima u svakidašnjim prilikama i u javnim nedaćama, npr. prilikom zaraza, epidemija i sl.
- Prihvaćali su razne oblike apostolata u kojemu su bili veoma pokretljivi i prilagodljivi, a poglavito u propovijedanju i misionarskim aktivnostima na Bliskom Istoku.
- Pridaju veliku važnost propovijedanju te se ističu kao *putujući propovjednici*; u početnim godinama propovijedaju i časna braća pomoćnici, a ne samo svećenici;
- Duhovnost, bazirana na duhovnom Utemeljitelju, sv. Franji, poglavito na *Pravilu*, a posebno opet na njegovoj Oporuci, hrani se franjevačkom duhovnom školom, a središte te

duhovnosti jest evanđeoska jednostavnost i kristocentričnost, usredotočena naročito na

Kristovu muku i Euharistiju.

Posebne značajke duhovnosti bile su im: duh zajedničke, korske, molitve s težnjom prema kontemplaciji; veliko siromaštvo s jakim naglaskom na strogoći načina

života, odricanju, ali i

blagosti; žarka ljubav prema Bogu i

čovjeku. Sve je to davalo veliku dinamiku njihovu apostolatu.

Kapucini se u tom razdoblju ističu i pisanjem duhovno-asketskih spisa. Studij Reda je od samih početaka bio vrlo dobro organiziran. Svaka provincija morala je imati svoj studij filozofije i teolo-

gije. Redovnička formacija trajala im je sedam godina. Već 1575. g. izrađuju svoj *Generalni plan studija* (tzv. *Ratio studiorum*) koji donosi načela

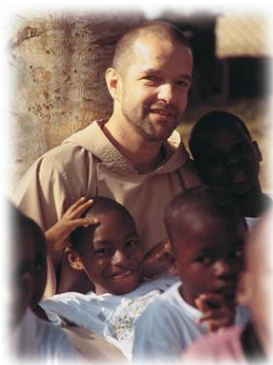

o programima, profesorima i studentima. Taj se plan uglavnom zasniva na teološkim i duhovnim temeljima sv. Bonaventure, Duns Scota i ostalih franjevačkih teologa i učitelja.

Kapucinski apostolat, koji smo u njegovim temeljnim crtama ukratko predstavili, temeljio se poglavito na intenzivnoj molitvi u samostanskoj samoći te na sustavnom

studiju filozofsko-teoloških znanosti. To je članovima Reda omogućilo da budu osposobljeni prilagoditi se različitim vrstama apostolata u evanđeoskom duhu i prema različitim potrebama mjesnih Crkava. Kapucini se ističu u pomaganju siromašnima i bolesnima, rade na obnovi kršćanskog naroda i očuvanju vjere, te djeluju na obraćenju heretika i šizmatika, naročito u protureformacijskom razdoblju Katoličke crkve.

Poglaviti oblik pripreve mladih u duhovnoj, kulturnoj i profesionalnoj spremi bilo je propovijedanje. Jednostavnim, pučkim, evanđeoskim načinom propovijedanja, prilagođenim potrebama i težnjama društva i kršćanskog naroda, kapucini su svuda pobuđivali oduševljenje, a o čemu svjedoče brojne *Kronike*.

Od posebnih značajki njihova propovijedanja i načina apostolata bilježimo to da su:

- učili ljude mislenoj (mentalnoj) molitvi;
- uveli i širili oblik prakse *Quarantore* (40-satne molitve pred Presvetim);
- širili opće kršćanski nauk i marijanski kult;
- osobitim marom širili društveni apostolat, osnivajući udruženja, bratovštine i druge ustanove čiji je cilj bilo pomaganje ljudima u nevolji.

Kapucine od početka nalazimo i u diplomatskim misijama povjeravanima Redu od strane Rimske kurije, ali i na bojnim poljima gdje su hrabрили ratnike i bili uz ranjene i umiruće; posebice u ratovima protiv Turaka.

Od samih početaka među kapucinima se njegovao i širio misionarski duh. Već *Konstitucije* iz 1535. g. donose o tome prve smjernice. Potkraj 16. stoljeća nalazimo kapucinske misionare u Egiptu i u Indiji.

Papa Pavao V. uvijek je gajio posebnu ljubav prema kapucinima, tako da im je 1605. g. iskazao počast imenovavši kardinalom *fra Anselma iz Monopolia* (1557.-1607.). Imajući na umu dobro koje čine za Crkvu, isti papa im, pismom «*Alias felicis recordationis*» (od 1619. g.), daje i potpunu samostalnost u odnosu na generalnog ministra konventualaca, od kojega su do toga vremena braća kapucini morala tražiti potvrdu izbora svoga generalnog vikara. Od te godine, dakle, kapucini samostalno biraju i imaju svoga vlastitog *generalnog ministra*.

Zlatno doba Reda (1625. - 1789.)

U drugo stoljeće svoga opstanka Red je ušao s puno nade i obećanja. Unutarnja životnost i savršena organizacija na duhovnom i apostolskom planu omogućila je kapucinima stalan rast sve do Francuske revolucije (1789.).

Red se širi izvan Europe, u Afriku, Ameriku i Aziju i pred Francusku revoluciju dostiže broj od 35.000 članova u 64 provincije i 1760 samostana.

Razlozi ovog stalnog napretka kapucina na općem planu jesu:

- autentičan franjevački život, koji se stalno obnavljao mudrim zakonodavstvom pod vodstvom izuzetno sposobnih poglavara, a što je za učinak imalo plodove svetosti i apostolata;
- crkvena hijerarhija, kao i društvene vlasti, cijenila je kapucine, a narod ih je poštovao i volio;
- Sveta Stolica uzimala je kapucine u mnogim zahtjevnim i delikatnim situacijama. Isto tako kraljevi i ugledne dvorske obitelji birali su kapucine za duhovne i diplomatske savjetnike;
- jednostavan puk, kako u gradovima tako i u selima, u osobnim potrebama i u narodnim nesrećama u kapucinima je imao istinske i evanđeoske prijatelje. Sjetimo se samo njihova neumornoga njegovanja bolesnika posebice u vrijeme kuge, te njihova pomaganja potlačenima i slabima sve do velikog požara u Parizu. Kapucin je u svemu postao "*pučki fratar*" (usp. A. Manzoni, *Zaručnici*).
- Duhovnost koja krasí kapucine ovoga razdoblja slijedi proces koji je već bio zacrtan u prvome razdoblju. Isus Krist, naročito u otajstvima Muke i Euharistije, ostaje središte kako osobne svetosti, tako propovijedanja i pisanja duhovnih spisa. Osim toga, Djevica Marija postaje siguran put koji vodi Kristu. Kapucini šire njezinu slavu i kult.

Legenda o franjevačkoj krunici

Legenda o franjevačkom ružariju ili, točnije rečeno, «franjevačkoj krunici» seže sve do kraja četrnaestoga stoljeća ili početka petnaestoga.

U ono je vrijeme neki mladić, zabavljajući se pletenjem vijenca od šumskoga cvijeća za kip Djevice Marije u svojoj župnoj crkvi, odlučio ući u franjevački Red. Međutim, kad je pristupio zajednici, postao je žalostan što više nije mogao, za svoju osobnu pobožnost, skupljati šumsko cvijeće. Jedne mu se večeri, u napasti da napusti zvanje, ukazala sama Djeвица Marija i potakla mladoga novaka da ustraje u svom zvanju, podsjećajući ga na radost franjevačkoga duha. Poučila ga također da ustraje u svagdašnjem razmatranju sedam radosnih događaja u njezinu zemaljskom životu. Namjesto vijenca od cvijeća, mladić je trebao plesti vijenac od molitava Zdravomarije. Za kratko su vrijeme i drugi prihvatili tu pobožnu praksu, koja se brzo proširila u čitavom Redu i postala službenom 1422. g. Franjevačke obitelji sačuvale su običaj da se «franjevačka krunica» može nositi, obješena na pojasu.

Sedam radosnih Gospinih otajstava jesu:

Navještenje Gospodinovo
Pohod Bl. Djevice Elizabeti
Rođenje Kristovo
Poklonstvo sv. Triju Kraljeva
Dječak Isus nađen u hramu
Susret s Kristom nakon uskrsnuća
Uznesenje u nebo i krunidba

Kad se moli ta krunica, na kraju se dodaju još dvije Zdravomarije, kako bi se došlo do broja sedamdeset i dva (u čast svake godine Marijina zemaljskog života). Moli se zatim i jedan Očenaš i jedna Zdravomarija na nakanu Sv. Oca.

Posvetna molitva Bezgrešnom Srcu BDM

*Bezgrešna Djevice Marijo!
Zajedno s cijelom Crkvom
utječemo se na svom zemaljskom putu
Tebi, svojoj Majci i Zaštitnici.
Bogorodice, po ljubavi tvoga majčinskog Srca
prinosimo tvome Sinu
sve patnje našega vremena
kao molitvu za obraćenje grješnika
i kao znak žaljenja za grijehе koje činimo.*

*Izmoli nam jaču vjeru,
ustrajniju nadu i predaniju ljubav,
da što bolje ostvarimo svoj životni poziv.
Zagovaraj mlade i sve one
koji u sebi osjećaju Duhovni poziv
da, milošću pomognuti,
steknu više odvažnosti
u odgovaranju na duhovni poziv,
a oni koji su se već odazvali
i koji će se odazvati
daj da sjaje svjetlošću
stalnog obraćenja
i zauzetog služenja Bogu
i njegovu narodu.*

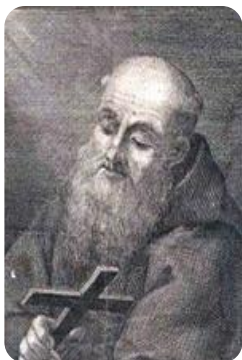
*Pomozi nam Majko
svojim zagovorom
da vjerno vršimo svoje poslanje
i stignemo u vječnu domovinu
gdje nas ti čekaš sa svojim sinom
Isusom Kristom našim Spasiteljem.
Amen.*

- U molitvi prednost se daje afektivnoj molitvi i intimnom sjedinjenju s Bogom.

U ovom razdoblju braća kapucini su se istakli na području svetih i profanih znanosti, primjerice: Sveto pismo, teologija, filozofija, matematika, fizika, astronomija, medicina, botanika; poezija i književnost, filologija, povijest i historiografija, arhitektura, slikarstvo, kiparstvo.

Kapucinski apostolat toga razdoblja krasi veoma široko polje inicijativa, a usmjeren je poglavito na tri pravca:

- 1) *prema vjernicima katolicima,*
- 2) *prema protestantskim kršćanima i pravoslavnima*
- 3) *te prema nekršćanima muslimanima.*

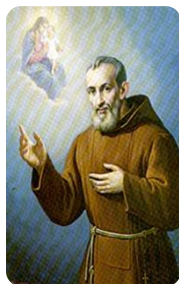

Na svakom od tih područja bilježimo brojne kapucinske evandeoske djelatnike.

Propovjednici su uvijek imali značajno mjesto u općoj Crkvi, jer su propovijedi uvijek zadirale u konkretan život Crkve, čovjeka pojedinca i društva u cjelini. Ugledne propovjednike su išli slušati i rimski pape. Zbog toga se propovjednicima posvećivala velika pažnja, a osobito od vremena

(1743. g.) kada obavljaju službu *apostolskih propovjednika* unutar papinske kurije.

Nakon završenih teoloških studija, provincijalni ministar i njegov definatorij na provincijalnom su kapitolu donosili odluke o tome kome će se povjeriti propovjednička služba, a potom su kandidate predlagali generalnom ministru Reda da ih on ispita i odobri. Da bi se u toj formaciji postigao željeni uspjeh, veliku se pažnju posvećivalo studiju svetoga govorništva, kao posebne teološko-pastoralne discipline. U tu svrhu pripremali

su se posebni udžbenici, naročito u Francuskoj i u Italiji. Osim toga, udžbenicima teološkog sadržaja pridodavala su se sustavna kazala koja su ukazivala na propovjedničku materiju.

Kandidati su se morali isticati žarkom ljubavlju, doličnim ponašanjem, svetim i uzornim životom, jasnim i zrelim prosuđivanjem, poniznim i svetim govorništvom, jer govorništvo bez svetosti ne izgrađuje nego razara.

Propovjednička služba povjeravala se intelektualno i moralno sposobnijim redovnicima, ali je

“Idite, predragi, dvojica
po dvojica u različite
krajeve svijeta,
najvešćujte ljudima mir
i pokoru za oprostjenje
grijeha!

U nevoljama budite
strpljivi i sigurni da će
Gospodin ispuniti svoju
odluku i obećanje.

Onima koji vas što
zapitaju odgovorite
ponizno, blagoslivljajte
one koji vas progone,
zahvaljujte onima koji
vam nanose nepravdu i
uvrede, jer nam se za
sve ovo pripravlja
vječno kraljevstvo.”

Sv. Franjo svojoj braći

(1 Čel 29)

bila i opozivana ako je propovjednik zanemarivao određene uvjete.

Na području evanđeoskog propovijedanja značajno je primijetiti da su kapucini budno pazili da u moralnoj, intelektualnoj i profesionalnoj formaciji svećenika dosljedno slijede tradicionalne metode. Budući da su u Crkvi došli na glas kao vrsni propovjednici, tijekom XVII. stoljeća oni se ističu posebno kao dvorski propovjednici.

U *političkom apostolatu* nalazimo također brojne kapucine koji po nalogu Svete Stolice zastupaju interese Katoličke Ckve pred narodnim vladarima.

Predvodnici i najznačajniji predstavnici takvog apostolata jesu *sv. Louro Brindiški* (†1619.), *bl. Marko iz Aviana* (†1699.) i *Josip Leclerc od Tremblaya* († 1638.), koji je kao suradnik kardinala Richelieua nazvan «sivom eminencijom».

Kao pučki propovjednici kapucini su se u XVII. i XVIII. stoljeću istakli kao vrsni i uspješni pučki misionari.

Poučavanje kršćanskog nauka stalna je vrsta apostolata kojim se kapucini bave. Izlažu ga propovjednici s propovjedaonica. Propovjednici su

istodobno i priređivači katekizama za odrasle i za djecu.

Dvorenje bolesnika, umirućih i osuđenika na smrt uvijek je bilo na visokoj cijeni kod kapucina. Nerijetko bi u samostanu jedan svećenik bio određen za to služenje. Ističu

se tako u dvorbi bolesnika za velikih epidemija (kuge, kolere, poplave, ratova i sl..., usp. A. Manzoni, *Zaručnici*).

Kapucini su u tom razdoblju pratili kršćanske vojnike na bojnim poljima, bili duhovna utjeha ranjenima na tijelu i na duši.

Apostolat među protestantskim i pravoslavnim kršćanima tražio je posebnu pripravu. Zato su se organizirali tečajevi iz kontroverzije, polemičke teologije i iz učenja istočnih jezika. Kapucini koji su se istakli na tom području, posebno među protestantima i u pobijanju janse nizma, ostavili su nam mnoge pisane radove o metodologiji i načelima za taj rad.

Apostolat među nekršćanima jedna je od svijetlih točaka veoma uspješnog kapucinskog apostolata. Misionarski duh poglavari su zdušno po-

ticali otvarajući misijske centre na svim kontinentima. Posebno valja istaknuti Bliski Istok, Afriku, Istočnu Aziju, Sjevernu i Južnu Ameriku.

Od Francuske revolucije (1789.) do danas

Naravno da Kapucinski red u tom razdoblju pogađaju povijesni potresi, kako društveni tako i crkveni. Kad su 1790. g. u Francuskoj ukinuti redovi, među njima su se našli i kapucini. Tek u prvoj polovici XIX. stoljeća djelomično se oporavljaju.

U tom razdoblju Red brojčano naglo pada i zbog *jozefinizma* u Austro-Ugarskoj i *Kulturkampfa* u Njemačkoj. Društvene prilike u tom razdoblju ne štede kapucine ni u Španjolskoj niti u Italiji. Nekoć cvatuće Provincije bile su svedene na mali broj samostana i braće redovnika, dok su neke Provincije posve nestale. Među ovima se posebno ističe sve kontinentalne i poluotočne talijanske Provincije koje su bile dokinute 1810. godine.

Godine 1850. Red se brojem smanjuje na 11.000, a 1884. pao je na svega 7.500 članova. Usprkos tome, i u tom razdoblju, ondje gdje je to bilo moguće, kapucini pokazuju sposobnost prilagodbe i otvaranja novih mjesta prisutnosti. Tako polovicom XIX. stoljeća dolaze u Gvatemalu, Ekvador, Čile i u Urugvaj. Njemački

kapucini, progonjeni od *Kulturkampfa*, otvaraju svoje misijske postaje u Sjevernoj Americi, Kini i Indoneziji.

Godine 1884. u Rimu su se po prvi put nakon jednog stoljeća sastali predstavnici gotovo svih provincija na generalni kapitul Reda. Predviđanja za budućnost nisu bila baš obećavajuća. No, kapitularci su na svojim sjednicama postavili načela za hrabro suočenje sa stvarnošću. Na tom je Kapitulu, dakle 1884. g., za generalnog ministra Reda izabran *fra Bernard Christen iz Andermatta* (Švicarac)

koji je Red vodio pune 24 godine i poduzeo mnoštvo obnoviteljskih pothvata.

Pod njegovom upravom Red počinje ponovno brojčano rasti. Od tada, unatoč dvama svjetskim ratovima i progonstvima u nekim europskim zemljama broj redovnika je u stalnom porastu. Red se širi u Estoniju, Letoniju, Portugal, Kanadu, Srednju Ameriku, Filipine, Australiju, Japan, Novu Gvineju...

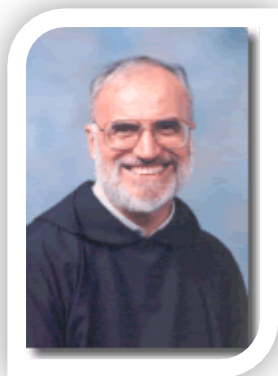

Organizacija studija uslijed carskih i državnih zabrana tražila je nove putove. Jedan od značajnih pomaka u tom pravcu je otvaranje «serafskih sjemeništa» koncem XIX. i tijekom XX. stoljeća. Među najznačajnije povijest ubraja koledže u Apenzelli i u Stansu, u Švicarskoj.

U nekim europskim zemljama otvaraju se interni teološki studiji, kao npr. onaj u Fribourgu u Švicarskoj i u Louvainu u Belgiji. Početkom XX. stoljeća ustanovljen je u Rimu *Međunarodni kolegij Sv. Lovre Brindiškog*. Slična studijska središta otvaraju se i u Oxfordu, Milanu, Salamanci, Washingtonu i Montréalu.

Propovijedanje je ostalo i u ovom razdoblju na visokoj cijeni. U svim provincijama Reda, nakon teološkog studija, godina dana bila je još posvećena svetom govorništvu.

Unatoč žalosnim političkim događajima koji su potresli Red u gotovo svim zemljama Europe, svugdje je bilo vrsnih propovjednika koji su nam ostavili brojna svoja propovjednička djela, bilo tiskana, bilo u rukopisima. Dvorski propovjednici, koje smo prije spominjali, polovicom XVIII. stoljeća postupno nestaju zbog sve veće laicizacije društva i zbog gubljenja kršćanskog žara u vladajućim krugovima društva. No, Redu je i nadalje ostao privilegij *papinskih propovjednika*, koji Red još i danas vrši preko svojih članova.

fr. Rainero Cantalamessa,
sadašnji papinski propovjednik

Pučke misije i katehizacija i nadalje ostaju važan segment apostolata braće kapucina. U ovom razdoblju, a posebice u novije vrijeme, na zahtjev mjesne Crkve kapucini sve više prihvaćaju i župe, iako je Red kroz svu svoju dugu povijest institucionalno nije prihvaćao župski pastoral, osim u misijama. Tako samo-

stanske crkve sve češće postaju i župne crkve u duhu crkvenoga zakonodavstva.

Misionarski žar u smislu zasađivanja Crkve (*plantatio Ecclesiae*), koji je od Francuske revolucije sve do polovice XIX. stoljeća slabio, počinje iznova cvasti, naročito u pravcu Bliskog Istoka, Indije i Afrike.

Uz evangelizacijski rad kapucini se ističu i na socijalnom i karitativnom polju. Grade sirotišta, bolnice, naročito bolnice za gubavce, a ističu se i na kulturnom polju otvaranjem škola, koledža, filozofskih studija i dr. To vrijedi i za misionarski rad među šizmaticima (Turska, Armenija, Sirija, Bugarska, Mezopotamija).

Godine 1965. Red broji 15.700 članova. Te godine, po završetku II. Vatikanskog sabora, imenovana je posebna komisija koja je imala zadatak zacrtati pravac obnove zakonodavstva prema koncilskim zahtjevima.

Na posebnom Kapitulju 1968. g. u Rimu, na kojem je sudjelovalo 127 kapitularaca i trestetak teologaperita, zacrtani su pravci obnove Reda u duhu II. vatikanskog sabora prihvaćanjem novih

Konstitucija koje su *ad experimentum* (na pokus) stupile na snagu 25. prosinca iste godine. Nakon što je Red kroz višegodišnje provjere i poboljšanja teksta pažljivo preispitao *Konstitucije* na Generalnom kapitulu 1982. g., predložio ih je na odobrenje Kongregaciji za redovnike i svjetovne institute, koja je dekretom od 25. Prosinca 1986. g. odobrila i potvrdila obnovljene *Konstitucije* Manje braće Kapucina.

Danas, u vremenu nakon II. vatikanskog sabora, braća kapucini ulažu puno napora da odgovore velikim potrebama vremena te da budu evanđeoski kvasac u Crkvi i današnjem društvu. Pored toga nastoje stalno raditi da duhovnoj obnovi, aktivno se uključiti u evanđelizacijska nastojanja Crkve, ali isto tako traže i načine kako da ostanu vjerni svojim franjevačko-kapucinskim korijenima.

Ovaj letimični pregled nastanaka, razvoja i glavnih obilježja Kapucinskog reda zaključujemo riječima koje je papa Pijo XII. uputio braći kapucinima:

«Franjevci kapucini su već tamo od početka imali pred sobom, kao svoju posebnu zadaću, da preuzimaju apostolske i karitativne potpivate u prilog priprostoga puka. Zašto, dakle, ne bi većim zalaganjem pojačali djelatnost te vrste također danas, kad potrebe rastu u neizmjernost?... Ipak morate imati na umu i mora vam biti jasno, da se radi preuzimanja takvih sve većih apostolskih poslova, koje od vas zahtijeva novo doba, ne smijete nipošto oslabiti ili iz temelja izmijeniti uređeni način vašega redovničkoga života. Naprotiv treba da vaš uobičajeni način života tako bude prožet i utvrđen evanđeoskim duhom, da svi blistate odgovarajućim siromaštvom, odlikujete se blagom jednostavnošću i poniznošću, a naročito da se držite u okvirima vaše stroge discipline, kakva je kod vas po predaji uobičajena. Ipak ta disciplina neka ne zaprječuje svetu službu, već neka bude ublažena sviješću izvršene dužnosti i višom radošću. A jednako da gorite od one serafske ljubavi prema Bogu i bližnjemu, koju je Asiški Patrijarha kroz čitav svoj život raspaljivao»

(Pismo pape Pija XII generalnom ministru Reda fra Klementu iz Milwaukee od 4. XII. 1948. g.).

3. dio

**Braća
franjevci - kapucini
u Hrvatskoj**

Dolazak braće kapucina u južne krajeve Hrvatske

Već smo napomenuli da se Red sve do 1574. g. razvijao samo unutar Italije, jer je postojala papinska zabrana koja nije dopuštala širenje Reda u druge zemlje. Tu je zabranu ukinuo papa Grgur XIII i nakon toga Red se počeo ubrzano širiti i po drugim zemljama.

U naše krajeve braća kapucini su došli iz dva pravca: iz Italije i Austrije preko Slovenije, a razlog tomu bijaše i politički položaj hrvatskih krajeva u ono vrijeme.

U južne krajeve Hrvatske kapucini su došli iz Venecije i počeli su razvijati svoju djelatnost u Splitu (samostan osnovan 1691.), Zadru (samostan osnovan 1732.) i Herceg Novom (samostan osnovan 1688.). Iako su ti gradovi i samostani bili pod mletačkom upravom, u kapucinski Red su počeli stupati i mladići iz okruga djelovanja tih samostana. Nažalost, sam razvitak Reda u Dalmaciji nije uspio postići takve razmjere da bi i ti dalmatinski samostani mogli postići svoju upravnu samostal-

nost, kao što je to kasnije bio slučaj sa samostanima na sjeveru.

Među kapucinima hrvatskog podrijetla, koji su u Red stupali po različitim Provincijama (Venecija, Ankona, Napulj...), od samih početaka kapucinske prisutnosti u dalmatinskim gradovima, nedovoljno istražena povijest nam ipak bilježi nekoliko značajnijih imena.

Prema nekim povijesnim saznanjima i izvorima čini se da su *fra Ivan Dalmatinac* i *fra Vinko Predojević* prvi Hrvati koji su stupili u Red Manje braće Kapucina.

Fra Ivan Dalmatinac, rođen je oko 1508. g. u Dalmaciji, koja je tada trgovački bila osobito puno povezana s talijanskim Napuljem. Zato je i on sam želeći stupiti u kapucine postao članom Napuljske provincije. Najstariji dokumenti nazivaju ga: *Dalmata, Illyricus, Slavus, Schiavone*. Od franjevac opservanata prešao je među braću kapucine. O njemu je zabilježeno da je bio svećenik veoma cijenjen i poznat zbog svojega kreposna i pokorničkog života. Ljudi su ga nazivali i «sunce savršenstva». Još za života uživao je glas sveca, a vjerovalo se da posjeduje i izvanredne darove molitve, savjeta i proročanstva budućnosti. Zato su mnogi dolazili k njemu i tražili da im u nevoljama pomogne. Preminuo je u Napulju 1588. g.

Fra Vinko Predojević bio je rodom iz Dubrovnika, a kao i fra Ivan postao je članom napuljske Provincije, a kapucinima je pristupio oko 1560. g.

U prvim desetljećima nastanka kapucinske reforme susrećemo još jedno značajno ime hrvatskog podrijetla i to u osobi *Nikole Zuzorića*. Povijesni podaci navode da je rođen u Dubrovniku 1572. g. Godine 1588. ulazi u Red i dobiva ime *fra Franjo*. Bio je poznat kao jedan od najvećih propovjednika svoga vremena. Propovijedao je i u više talijanskih kneževina i republika. Povijesno nije sigurno da li je propovijedao i u svojem rodnom gradu, iako vjerojatno jest, jer već od 1540. g. kapucini često propovijedaju u dubrovačkoj katedrali. Preminuo je na glasu svetosti u Anconi 5. svibnja 1639. g.

Zanimljivo je napomenuti da je i njegov rođeni brat Petar također bio kapucin i član iste provincije.

Lijepo svjedočanstvo o prisutnosti kapucina u dalmatinskim krajevima ostavio nam je i skradinski biskup *fra Vinko Bragadin*. Rođen je 11. ožujka 1691. g. u Veneciji. Na krštenju je dobio ime Antun Dominik. U Red je stupio u Venecijanskoj provinciji 1714. g. Kao svećenik bio je cijeljenski propovjednik. U nekoliko samostana svoje provincije odnašao je dužnost samostanskog poglavara (gvardijana). Za skradinskog biskupa imenovan je 1733. g. Kao biskup odlikovao se je apostolskom revnošću, pobožnošću i karitativnim djelovanjem. Radio je na podizanju sjemeništa za svećenički pomladak. Na vlastitu molbu, jer nije dobro poznao hrvatski jezik, premješten je

1753. g. za biskupa u talijansku Chioggiu. Tamo je u preminuo 1762. g.

Dolazak braće kapucina u sjeverne krajeve Hrvatske

Za dolazak braće kapucina u južnoslavenske (pa onda i naše, hrvatske) krajeve važan je bio osnutak samostana u Grazu u Štajerskoj (Austrija) 1600. g. Kapucini su u Graz (Austriju) došli predvođeni sv. Lovrom Brindiškim, a pozvao ih je nadvojvoda Ferdinand. Iz tog samostana onda kapucini dolaze u Ljubljani 1606. g. Ustanovljenje tih samostana označava i polaznu točku za dolazak u naše krajeve. Štajerska je tada činila provinciju habsburškog carstva i obuhvaćala je područja Koruške, Hrvatske, Kranjske i Istre.

Godine 1600., kada kapucini dolaze u Štajersku i ostale zemlje Austrije (u Češku su došli godinu ranije), osnovan je *Češko-austrijsko-*

štajerski komesarijat (povjerenstvo), a 1608. g. došlo je do njegove podjele, pa je Komesarijat uzdignut na rang Provincije. Tako su istodobno nastale dvije provincije, Češko-austrijska i Štajerska provincija.

Štajerskoj su provinciji s vremenom, kako je koji samostan bio osnovan, bili priključivani slovenski i kasnije hrvatski samostani.

Godine 1606. kapucini, pod pokroviteljstvom Venecijanske provincije, koja je slala braću za nove samostane u osnivanjima dok se za njih ne odgoje domaći redovnici, dolaze u Ljubljanu. Nekoliko godina kasnije u tom samostanu, za kojega je kamen temeljac položen 25. travnja 1607. g., kao članove samostanske zajednice susrećemo dvojicu kapucina iz Dalmacije: *fra Mihovila iz Šibenika* († 1616. g. u Gorici) i *fra Nikolu iz Splita* († 1625. g.).

Prema još nedovoljno istraženim povijesnim podacima, čini se da je *Andrija Bare* prvi Hrvat koji je stupio u Red na našim prostorima. On je rodom bio iz okolice Krapine, a kapucinski habit kao fra Benedikt obukao je, za Štajersku provinciju, u Beču 1606. g., a umro je mučeničkom smrću u Radgoni (Radkersburg) 1635. g.

Drugi Hrvat, iz primorskih krajeva, primljen među kapucine bijaše iz Senja: *Grgur Riljanović*, koji je u Redu dobio ime *fra Damjan*. Redovničko odijelo obukao je u Gorici 1613. g., a umro je kao svećenik u Ljubljani 1660. g. Štajerska pro-

vincija je tada već imala svoj prvi samostan na hrvatskom teritoriju – na Rijeci.

Prva utemeljenja samostana

Svoj prvi samostan u Hrvatskoj kapucini su počeli graditi u Rijeci, i to 1610. g.

Nekoliko godina nakon toga kapucini dolaze u Zagreb. Temeljni kamen za zagrebački samostan na Gornjem gradu, blizu današnje uspinjače, položen je 1618. g. Prvi Zagrepčanin koji je stupio u Red bio je *Franjo Čunko*, koji je u Redu stupio u Grazu 1628. g. i dobio ime *fra Filip*. Nakon

50 godina redovničkog života preminuo je, kao propovjednik, u Zagrebu 1673. g.

Rijeka

Iz tih prvih dvaju samostana, Rijeke i Zagreba, braća kapucini su zračili primjerom pokorničke, redovničke ozbiljnosti i jednostavnosti života i time udarali temelje za osnivanje svojih ostalih samostana u Hrvatskoj. Iako kroz čitavo 17. st., nažalost, više nije osnovan nijedan novi samostan na hrvatskom tlu, ipak je relativno mnogo domaćih mladića stupalo u Red, a njihova rodna mjesta nam pokazuju, dokle je tada dopirao način života i rada zagrebačkih i riječkih redovnika. Široko je bilo područje, odakle su već tijekom 17. st. hrvatski mladići tražili ostvarenje svojega duhovnog poziva u krugu kapucinskog ogranka franjevačkog Reda.

Dolazak u ostale hrvatske krajeve

U zlatnom dobu Reda (razdoblje od 1625. do 1789.) braća kapucini dolaze i u druge hrvatske gradove.

Godine 1688. osnovan je samostan u Herceg Novom, a 1691. u Splitu. U Zadar kapucini dolaze 1732. godine. Njihovo je djelovanje, kao i ostalih franjevaca, u tim gradovima velikim dijelom usmjereno na pružanje duhovne i socijalne po-

moći narodu koji se nalazio u ratnom metežu turskih navala.

Početak XVIII. Stoljeća, osobito posredstvom Hrvatskog sabora, braća kapucini dolaze u Varaždin, a 25. travnja 1701. g. zagrebački biskup *Stjepan Selišćević* polaže temeljni kamen za njihovu crkvu i samostan Presvetog Trojstva. Crkva i samostan izgrađeni su doprinosima pripadnika visokog plemstva.

Dolaskom kapucina u Varaždin, sam grad je, njihovim propovijedanjem i duhovnim radom, a napose samim načinom života, ubrzo postao pra-

vo duhovno žarište. Sam grad i okolica dali su mnoge kapucine.

Osijek

Godine 1703. kapucini dolaze u Osijek. Samostan i crkvu grade na posjedu Ivana Jakova von Eggendorffa, kojega je on darovao kapucinima. Samostan je završen 1710. g., a između 1721. i 1723. g. započelo se je s gradnjom crkve sv. Jakova apostola.

Godine 1718. g. kapucini osnivaju i samostan u Beogradu, a od 1724. g. imaju neko vrijeme i samostan u Zemunu.

Kada su Lika i Krbava bili oslobođeni od Turaka trebalo je stanovništvo tih krajeva, koje je za vrijeme turske okupacije bilo jako vjerski zapušteno, ponovno religiozno i moralno podići. Zato car Leopold I., na savjet papinskog nuncija Koločića, šalje u te krajeve upravo kapucine. Najznačajniji čovjek vjerskog i kulturnog života toga područje bijaše *fra Marin iz Senja*.

Godine 1689. g. biskup Glavinić mu daje za te krajeve »*svu oblast našu biskupsku koju moremo, da vuči te narode*«. Iste godine kardinal Kolonić daje mu punu ovlast apostolskog misionara, a biskup Glavinić «*biskupsku ovlast da ga se mora primati kao njega samoga*«. Kao apostolski misionar bio je pod izravnom jurisdikcijom »*Propagande za širenje vjere*«. Fra Marin je tri godine misionario po Lici, te je uz pomoć vjernika sagradio dva gostinjska: u Perušiću i Ribniku.

Da bi nastavio uspjeh «ličke misije», senjskom

biskupu Bedekoviću pošlo je za rukom da carski dvor i braću kapucine zainteresira za ustanovljenjem jednoga samostana negdje na prostoru djelovanja fra Marina, jer je bio mišljenja da će se jedino tako moći očuvati i nastaviti uspjesi započete misije. Tu je biskupovu zamisao prihvatio car Josip I., koji 1708. g. ponovno šalje fra Marina u te krajeve, ali sada s ciljem da izabere mjesto budućeg samostana. On izabire Karlobag, za kojega kamen temeljac biva položen 1710. g.

Kasnije 1716. g. gradi i mali hospicij u Kaniži blizu Gospića, koji je bio filijala samostana u Karlobagu i veoma prikladan centar za razvijanje apostolske djelatnosti braće kapucina po Lici i Krbavi.

Hrvatska kustodija

U stanju brojčanog rasta i duhovnog napretka kapucine u Hrvatskoj je zatekla vladavina prosvijetljenog apsolutista cara Josipa II., s kojim od 1781. g. počinje razdoblje stagnacije i umanjivanja broja braće (tzv. «numerus clausus»)

te ukidanje samostana u Zagrebu i po Sloveniji (Ljubljana, Kranj, Novo Mesto, Maribor, Ptuj).

«*Numeres clausus*» značio je da kapucini smiju primiti toliko novih članova koliko mogu opravdati njihovo uzdržavanje ili da popune mjesto kad neki brat ili svećenik umre. U tu svrhu morao se svake godine carskoj kancelariji

slati *Status personarum* (popis osoba). Carski propisi o školstvu također nisu siromašnim kapucinima išli na ruku.

Tadašnja «Štajerska provincija» (kojoj su pri-

padali slovenski i hrvatski samostani) bila je veoma snažna. Da bi se vidjelo u kakvoj je ekspanziji ta Provincija bila, donosimo neke podatke iz 1704. g. Te godine Provincija je imala 242 svećenika-propovjednika; svećenika bez dozvole za ispovijedanje bilo je 76, a onih s dozvolom za ispovijedanje bilo je 21. Klerika sa zavjetima bilo je 58 (to su bila braća koja su pohađala filozofsko-teološke škole i spremala se za svećeničko zvanje); braće pomoćnika sa zavjetima bilo je 138. Sveukupan broj redovnika sa zavjetima bio je 535. U novicijatu (godini redovničke kušnje) te je godine bilo 19 klerika i 1 brat pomoćnik. Dakle,

sveukupan broj redovnika zajedno s novacima bio je 555. Provincija je tada imala 27 samostana.

Da bi u Štajerskoj provinciji smanjio broj Slavena (Hrvata – također i Gradišćanaca i Slovenaca), car je od Štajerske provincije odijelio hrvatske samostane. Tako je 1783. g. ustanovljena zasebna Hrvatsko-primorska kustodija sv. Stjepana kralja. Prvi njezin poglavar postao je 19. Studenoga 1783. g. bivši provincijalni ministar Štajerske provincije *fra Severin iz Varaždina*.

Čini se da odvajanje nije bila baš želja hrvatskih kapucina, jer su zbog međusobne udalje-

nosti samostana (Rijeka, Varaždin, Karlobag i hospicij u Lici), broja svećenika i braće te materijalnih (ne)prilika teško mogli zadovoljavati potrebe samostalnog razvoja.

Nova upravna jedinica, koja je, dakle, imala svega četiri samostana i jedan hospicij, nije se

bila još pravo ni snašla u novonastalim prilikama, a zadesi je bolan događaj: gubitak zagrebačkog samostana. Naime, za vrijeme Turskog rata (1787.-1891.) kapucini su 1788. g. bili prisiljeni taj samostan, kao drugi po starosti u Hrvatskoj, napustiti i ustupiti ga državi za smještaj vojske. Taj gubitak teško je pogodio novu kustodiju, koja ionako bijaše malena. Izgubila je samostan koji je – može se reći – i dotle, a svakako bi bio unaprijed, predstavljao intelektualno i duhovno središte nove pokrajine.

Drugi težak udarac bijaše nedostatak novih zvanja. Naime, gubitak zagrebačkog samostana i proturedovničke odluke Josipa II. u austrijskoj carevini učiniše da, od 1781-1795. g., hrvatska kustodija nije imala nikakvoga redovničkog prirasta. Ilustracije radi, 1795. g. Kustodija broji: 3 samostana (Rijeka, Varaždin, Karlobag), 33 svećenika (svi iznad 40 godina, a od toga 9 iznad 60), braće pomoćnika 10 (najmlađi 38 godina). Dakle, svih redovnika 43.

Carske odredbe tražile su, naime, državne škole za svećenike, a nije dopuštao da imaju svoje interne privatne škole, jer je išao za tim da svećenici budu carski činovnici. U mjestima gdje su kapucini bili i još opstali (Rijeka, Varaždin, Karlobag), takvih škola nije bilo, tako da nisu mogli primati ni podmladak.

Hrvatskoj kustodiji je zato životno nedostajao ukinuti zagrebački samostan. Budući da su mnogi

Zagrepcani željeli kapucine imati u svojoj sredini, u više je navrata njezin kustos *fra Modesto iz Rijeke* posredovao o čitavoj stvari kod zagrebačkog biskupa *Maksimilijana Vrhovca*, hrvatskog bana Erdoedya i kod ugarskog primasa kardinala Battiania. Osim općeg izražavanja naklonosti nije konkretno ostvareno ništa.

No, kapucini su ipak, zahvaljujući Božjoj providnosti i mudrim poglavarima, uspjeli svladati teške neprilike i organizirati svoju domaću školu pod vodstvom *fra Tome iz Gyoera u Mađarskoj*. Ovaj zaslužni redovnik upravljao je kustodijom 12 godina (1809-1821), a umro je 1824. g.

Te iste godine u Red stupa *Juraj Bedenik iz Koprivnice*, koji dobiva ime *fra Angelik*, a obilježiti će novu etapu u razvitku hrvatskih kapucina.

fra Angelik Bedenik

Hrvatska provincija

Fra Angelik postaje kustosom 1845. godine. U želji da pokrene razvoj Kustodije, najprije je ishodio da ona bude 1874. g., preko generalnog ministra Reda *fra Venancija iz Torina*, podignuta na rang Provincije.

Kad je 1848. g. postao njenim prvim poglavarom trudio se kako da je brojčano uveća i brojem novih samostana i redovnika.

Kako bi hrvatska provincija porasla i imala veće pravo da se naziva provincijom, prihvaća savjet iz Rima da otvori samostan u Trstu. Uistinu, 1845. g., kad više nije bio poglavarom Provincije, ustanovljuje taj samostan, ali ga na koncu hrvatska provincija ipak nije preuzela, jer drugi nisu dijelili njegova nastojanja. Rezultat općega stanja jest da se nije došlo ni do kakvog proširenja Provincije ni u broju samostana, a i brojčano opadanje se nastavilo, kao uostalom i po čitavoj Europi.

Da bi se nekako stanje pokrenulo na bolje, generalni ministar Reda *fra Egidije iz Cortone* započeo je u Redu s praksom otvaranja vlastitih «Serafskih» sjemeništa, kojih do tada nije bilo u Redu. Naime, do tada se u Red moglo primati samo one koji su već stekli humanističku naobrazbu pohađajući gimnaziju na državnim školama. U Redu je postojao samo filozofsko-teološki studij.

Ovom providonosnom praksom Red si je položio temelj ponovnoga procvata, jer je sada otvarajući vlastite humanističke škole, svojim kandidatima pružao također i potrebitu humanističku izobrazbu.

Provincija koja je među prvima prihvatila tu novu inicijativu i u praksu je sprovela bila je i Venecijanska provincija. Ona je 1878. g. otvorila

vrata svojega «serafskog» sjemeništa u Udinama, a jedan od prvih plodova te novine za čitav Red bijaše i naš sv. Leopold Bogdan Mandić.

Sv. Leopold Bogdan Mandić

U hrvatskoj provinciji, nažalost, ta novost Reda nije provedena u djelo, jer su svećenici u nas još uvijek bili činovnici Austrougarske Monarhije, koja za njih zahtijeva škole s dr-

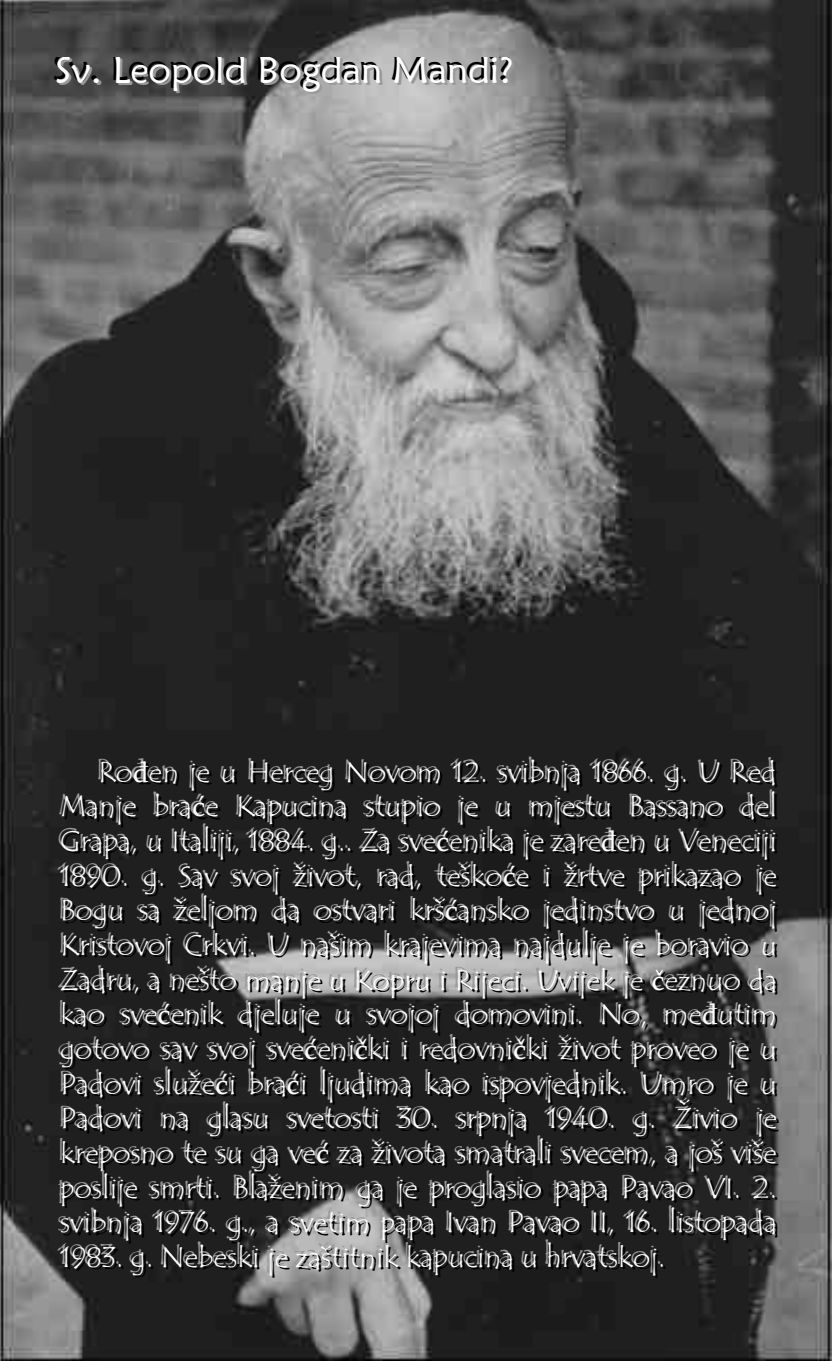
žavnim kriterijima, a nije bilo, čini se, ni previše mara niti volje da se više učini po tom pitanju.

Godine 1884. za generalnog ministra Reda izabran je *fra Bernard Christen iz Andermatta*, u Švicarskoj, koji Redu, kroz 24 godine vodstva, daje novi zamah. Pod njegovom upravom Red je ponovno počeo brojčano napredovati. Godine 1908., kad prestaje biti poglavarom, u svijetu je već bilo 10.083 kapucina.

Osokolimo se da podnosimo nevolje, patnje, na čast strpljivom Kristu i tako s još postojanijom nadom, s većom otvorenošću osjećaja zbog blizine događaja, slaviti ćemo proslavu Krista uskrsnuloga.

Sv. Leopold Bogdan Mandić, Sc 37

Sv. Leopold Bogdan Mandić

Rođen je u Herceg Novom 12. svibnja 1866. g. U Red Manje braće Kapucina stupio je u mjestu Bassano del Grapa, u Italiji, 1884. g.. Za svećenika je zaređen u Veneciji 1890. g. Sav svoj život, rad, teškoće i žrtve prikazao je Bogu sa željom da ostvari kršćansko jedinstvo u jednoj Kristovoj Crkvi. U našim krajevima najdulje je boravio u Žadru, a nešto manje u Kopru i Rijeci. Uvijek je čeznuo da kao svećenik djeluje u svojoj domovini. No, međutim gotovo sav svoj svećenički i redovnički život proveo je u Padovi služeći braći ljudima kao ispovjednik. Umro je u Padovi na glasu svetosti 30. srpnja 1940. g. Živio je kreposno te su ga već za života smatrali svecem, a još više poslije smrti. Blaženim ga je proglasio papa Pavao VI. 2. svibnja 1976. g., a svetim papa Ivan Pavao II, 16. listopada 1983. g. Nebeski je zaštitnik kapucina u hrvatskoj.

Hrvatski kapucini između dva svjetska rata

Malo iza dolaska *fra Bernarda iz Andermatta* na čelo Reda, Božja providnost hrvatskim kapucinima također šalje zauzetoga radnika, na njivi Gospodnjoj, u osobi *fra Bernardina Nikole Škrivanića*. On je, kao dijecezanski svećenik, u Red stupio 1889. g. i tom je prigodom ime don Nikola zamijenio sa fra Bernardin. Vrlo brzo po primanju u Provinciju biva, 1901. g., izabran za njezina poglavara. Provincijom je upravljao sve do 1918. godine, najprije kao njezin provincijal, a od 1910. kao komesar, jer po obnovljenim Konstitucijama nisu više mogle opstojati brojčano male provincije.

fra Bernardin Nikola Škrivanić

Fra Bernardin razvija veliku apostolsku djelatnost posebno u Rijeci. Gradi velebnu crkvu Gospe Lurdske, začetnik je velikih i brojnih poduhvata, koji kapucinski samostan učiniše osobitim katoličkim žarištem u Hrvatskoj (osniva vlastitu modernu tiskaru «*Miriam*» i «*Kuću dobre štampe*»); razvija veliku izdavačku djelatnost; organizira prva nacionalna

hodočašća u Lurd i Rim i dr.).

Riječki samostan postaje i snažna radna točka hrvatskog katoličkog pokreta, kojemu na čelu bijaše krčki biskup *Anton Mahnič*. Tu se tiska i njegova «*Hrvatska straža*», a počinju izlaziti također i «*Riječke novine*» koje su jednu godinu izlazile i kao dnevnik.

Od 1905. g. i sama Provincija počinje opet brojčano napredovati, jer fra Bernardin u Varaždinu otvara «*Serafski kolegij*» za gimnazijalce.

Početkom 1913. g. hrvatskim kapucinima biva povjerena i briga za misije u Bugarskoj.

Uz sve to fra Bernardinu je napokon pošlo za rukom i ono što prije nije uspio ostvariti fra Angelik: naime, da Provinciju proširi uspostavom novih mjesta prisutnosti.

Split

Budući da su talijanski kapucini napustili gotovo sve dalmatinske samostane, osim Zadra, tadašnji splitski biskup *Filip Franjo Nakić* poziva fra Bernardina da hrvatski kapucini preuzmu poznato splitsko svetište «*Gospa od Pojišana*.» Tako 1908. g. kapucini dolaze u Split.

Slično je bilo i s Dubrovnikom, kamo 1913. g. kapucini dolaze naklonošću dubrovačkog biskupa *Josipa Marčelića*.

Kad su se nakon počele ostvarivati najbolje nade za razvitak kapucina u hrvatskim krajevima, Provincija ponovno doživljava teške dane uvjetovane uglavnom prvim svjetskim ratom.

Najteži udarac ponovno bijaše gubitak jednoga samostana. Ovaj put riječkoga. Naime, kao posljedica novonastalih političkih prilika, grad Rijeka biva izdvojena od hrvatskih krajeva te 1924. g. pripojena Italiji. U tim prilikama hrvatski kapucini su bili primorani napustiti svoj samostan i po odluci uprave Reda predati ga kapucinima iz venecijanske provincije. Gubitak riječkoga samostana, koji je u Hrvatskoj bio pojam i duša svih apostolskih poduhvata, ovaj put je još više pogodio hrvatske kapucine nego nekoć gubitak zagrebačkog samostana.

Prvi svjetski rat, odlazak hrvatskih kapucina iz Rijeke, kao i nedovoljna pronicavost i snalažljivost onih koji su naslijedili fra Bernardina zaustavili su započeti procvat širenja kapucina u Hrvatskoj.

Nakon stvaranja nove državne zajednice Jugoslavije 1918. godine, hrvatski i slovenski samostani, koji su se našli unutar njezinih granica, sjeđinjeni su u novu provinciju nazvanu «*Ilirska*». U ovoj novoj provinciji kapucini obaju bratskih naroda nastojali su da međusobnim potpomaganjem što više ojačaju unutar svojih redova i da učine što više dobra svojim narodima.

Konvikt Sv. Josipa u Varaždinu

Hrvatski kapucini su u novostvorenoj provinciji ponovno počeli napredovati. Naime, nastojanjem fra Anzelma Canjuge u Varaždinu grade i otvaraju svoje sjemenište, nazvano «Konvikt sv. Josipa». Na taj način su ostvarili ono što je već nekako bila redovito praksa u pogledu odgoja vlastitog redovničkog podmlatka.

Nakon punih 150. godina kapucini se, zaslugom bl. Alojzija Stepinca, ponovno vraćaju i u svoj Zagreb. Naime, u zagrebačkoj Dubravi Alojzije Stepinac im povjerava župu sv. Mihaela Arkandela. Sada, tu u Dubravi 1941. g. kapucini ponovno grade samostan i crkvu. Tako su se kapucini ponovno našli u Zagrebu, ali sada, umjesto u strogom centru, stigoše na njegovu periferiju, među siromašan svijet, i to točno u skladu sa svojom franjevačko-kapucinskom karizmom: da sa siromašnim pukom žive, propovijedaju i svjedoče Evanđelje.

Zagreb - Sv. Mihael

Po završetku II. svjetskog rata hrvatski kapucini su se 1948. g. stvarno, a 1954. i pravno ponovno vratili u svoj nekadašnji samostan u Rijeku.

Hrvatski kapucini danas

«Ilirska provincija» 1967. g. dijeli se, sa pripadajućim samostanima unutar svojih prostora, na dvije zasebne upravne jedinice, hrvatski i slovenski Komesarijat. Godine 1974. hrvatski dio je proglašen Provincijom pod zaštitom sv. Leopolda Bogdana Mandića.

Danas hrvatski kapucini imaju svojih osam (8) samostana: dva u Zagrebu (sv. Mihaela arkandela i sv. Leopolda B. Mandića), a po jedan u Varaždinu, Osijeku, Rijeci, Karlobagu, Splitu i Dubrovniku.

Djelatnost braće kapucina u Hrvatskoj danas je uglavnom vezana uz župski pastoral, jer, naime, župe vodimo u Zagrebu, Varaždinu, Osijeku, Rijeci, Karlobagu i Splitu.

U Splitu i Dubrovniku vodimo brigu oko Gospih svetišta, i to: *Gospe od Pojišana* u Splitu i *Gospe od Milosrđa* u Dubrovniku.

Uz taj prevladavajući pastoralni angažman i danas se, kao i nekoć, nastoje razvijati i tipično franjevačke djelatnosti: pučke misije, vođenje duhovnih vježbi i obnova, ispovijedanje i propovijedanje, rad sa ministrantima, članovima Franjevačkog Svjetovnog Reda i Frame – franjevačke mladeži, duhovna skrb za bolesne, stare i nemoćne osobe.

Novonastala društveno-politička situacija otvorila je i mogućnosti bavljenja nekim novim i drugačijim aktivnostima. Tako su se i braća kapucini, kao uostalom i svi drugi svećenici i redovnici, angažirali oko predavanja vjeronauka u školama. Pojedina braća se bave i tipično znanstvenim radom poučavajući na teološkom fakultetu i baveći se znanstvenim istraživanjem. Kapucini su danas češće prisutni i u sredstvima javnog priopćavanja (tisak, radio, TV). Neki članovi Provincije vrše službu kapelana u bolnicama i zatvorima.

* * * * *

Čin prikazanja

*Tebi, o Presveto Trojstvo,
u jedinstvu s cijelom Crkvom
na nebu, na zemlji, u čistilištu
i sa svim stvorenjem
u Srcu Bezgrešne Majke Marije,
prikazujem svoj život
kao žrtvu za spasenje svijeta!*

*Neka tvoja ljubav, o Majko,
mene zaštiti, pročisti
i tako prikaže
da moje darivanje Isusu
bude uvijek i posvuda
duhovno štovanje
«kao žrtva živa, sveta
i Bogu ugodna»
(usp. Rim 12, 1-2).*

*Neka tvoj oganj ljubavi,
o Duše Sveti,
zapali moje srce i kosti moje
da bih mogao, s tvojom pomoći,
nadvladati sve kušnje,
odgovarajući potpuno
na svaki tvoj poticaj
(usp. Jr 20, 7-9).*

*Neka moja duša i cijelo biće, Oče,
spoznaje i priznaje tvoju beskrajnu ljubav,
i da Ti u meni uvijek i u svemu
prepoznaješ svoje dijete,
iz tvog krila rođeno,
u koje se želi vratiti i s tobom se sjediniti.
Amen.*

4. dio

**Kako se može postati
franjevac - kapucin**

Malo sjemenište...

Jedan od mogućih načina pristupanja kapucinskom Redu jest ulazak u naše malo sjemenište koje se nalazi pri našem samostanu u Varaždinu.

Sjemenište je ustanova u koju se prima i u kojoj se odgajaju kandidati za svećenički i/ili redovnički duhovni poziv i život. Sjemenište je odgojna, ali i obrazovna ustanova za one mladiće koji poslije osnovne ili tijekom srednje škole osjećaju želju da postanu svećenici ili redovnici.

Život u sjemeništu nije život pod «staklenim zvonom», jer se sjemeništarci, pripravnici za duhovni poziv, pohađajući državne škole, druže s ostalim mladićima i djevojkama iz razreda i škole koju pohađaju. Poput ostalih, i oni sudjeluju u školskim i izvanškolskim aktivnostima. No, ono što ih razlikuje od vanjskih đaka, jest život u zajednici koja se trudi poštivati njihovu često nejasnu i maglovitu početnu želju da postanu svećenici i/ili redovnici, i to na način da im pomogne rasti u kršćanskoj zrelosti, istodobno bistreći bogatstvo koje nose u svojim srcima, a koje nazivamo duhovno zvanje. Sjemeništarcima je također omogućen intenzivniji i bogatiji duhovni i kulturni život, nego mnogim njihovim vršnjacima.

Život u sjemeništu je također život u zajednici, pa se stoga mladići u sjemeništu međusobno ponašaju kao braća.

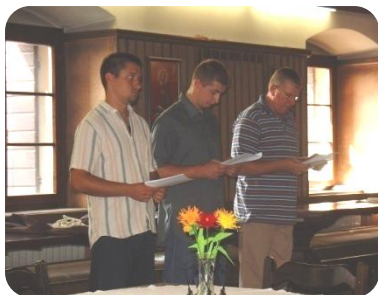
Đaci u sjemeništu većinu svoga vremena provode u školi, učenju i molitvi. U slobodno vrijeme bave se i različitim športskim i kulturnim aktivnostima.

Za disciplinu i red u sjemeništu brine se učitelj koji također pomaže đacima u njihovom cilju, tj. da postanu dobri svećenici i/ili redovnici.

Kapucinsko sjemenište
Kapucinski trg 7
HR-42000 Varaždin
e-mail: sjemenište.ofmcap@vip.hr

Postulatura...

«Postulat je prvo razdoblje obrazovanja i opredjeljenja za naš život. U tom razdoblju kandidat upoznaje naš život, a bratstvo sa svoje strane upoznaje kandidata da može raspoznati njegovo zvanje.»

(Konstitucije OFM^{Cap}, 28, 1)

Iskustvo Crkve pokazuje nam da mala, «dječaka» sjemeništa više nisu ni jedini ni redoviti put da bi netko postao svećenik i/ili redovnik.

Budući da sve više redovničkih kandidata ne prolazi kroz malo sjemenište pokazala se je potreba uvođenja jednoga pripremnoga razdoblja prije ulaska, eventualnoga kandidata, u redovničku zajednicu. To razdoblju provjere i izbora prije stupanja u zajednicu i novicijat nazvano je *postulatura*.

U postulaturu, dakle, dolaze mladići koji su završili neku srednju školu, a moguće je da su i stariji ili su možda već zaposleni, a kod kojih se je ja-

vila želja za duhovnim pozivom, a koji može biti svećenički ili redovnički.

Ovaj period uvođenja u redovnički život započinje kad kandidat osjeti da ga Gospodin zove na svoje nasljedovanje u franjevačko-kapucinskom načinu života prema redovničkom stilu vlastitu našoj zajednici. Za vrijeme ovog perioda formacije, koji traje ne manje od šest (6) mjeseci, a niti duže od dvije (2.) godine, kandidat u uskoj vezi sa samostanskim bratstvom, upoznaje naš način života i rada, a bratstvo, sa svoje strane, upoznaje kandidata, da može otkriti i dati pravi odgovor na njegovu molbu. To je također i vrijeme u kojem kandidat intenzivnije otkriva svoje zvanje, upoznaje i otkriva naš franjevačko-kapucinski način života, te time stječe prva iskustva bratstva.

Postulatura je ujedno i vrijeme približavanja franjevačkim izvorima naše duhovnosti kao i načina našega života i rada.

Franjin lik, iščitavanjem spisa i života, uzor je, bogat privlačnošću i primjer koji oduševljava i privlači. Uz njegov lik kandidati se upoznaju i s poviješću i duhovnošću vlastitoj našem Redu, te s onom našom svetom braćom, koja daju svjedočanstvo kako se u pojedinim povijesnim okolnostima franjevačko-kapucinska karizma utjelovila u Crkvi.

Obrazovna aktivnost glede postulanata usmjerena je nadasve usavršavanju kateheze vjere; načinima molitve, posebno s uvođenjem u liturgiju;

poučavanje u franjevaštvu; prva uvođenja u apostolski rad.

S početkom postulature, postulante biva pripušten u zajednicu kao njezin član, te time i sam počinje aktivno sudjelovati u bratskom životu.

Kuća postulature
Kapucinski samostan
Kapucinska ul. 1
HR-53288 Karlobag

Novicijat...

«Novicijat je vrijeme intenzivnijeg uvođenja i dubljeg proživljavanja evanđeoskog, franjevačko-kapucinskog života prema njegovim temeljnim zahtjevima i pretpostavlja slobodno i zrelo opredjeljenje za redovnički život.»

(Konstitucije OFMCap 29, 1).

U novicijat, koji u našem Redu traje godinu dana, stupa se nakon srednje škole završene kod nas u «Centru za odgoj pripravnika» ili nakon postulature, za one koji se s nama po prvi puta susreću.

Tijekom godine novicijata novak može uvidjeti da li je to način života kakav bi on htio, odnosno braća redovnici će sa svoje strane, tijekom godine, uvidjeti da li je dotični novak prikladan za naš Red i Provinciju. Novicijat je ujedno novaku i prigoda za preispitivanje vlastitih namjera i traženja vlastitog poziva i duhovnosti; zatim preispitivanje spremnosti i sposobnosti za zajednički način života, za vlastito predanje zajednici, za molitvu i kontemplaciju. Novicijat jest intenziv-

nije vrijeme upoznavanja naše redovničke zajednice, odnosno uvođenje u naš redovnički život.

Novicijat je kao neka vrsta škole, a u ovom slučaju 'duhovne škole'. To je vrijeme upoznavanja franjevačko-kapucinskog ideala, te uvođenje u naš način života i djelovanja. Također je to vrijeme stjecanja znanja o povijest Crkve i Reda, o počecima, razvoju i velikim granama unutar franjevačke obitelji, te vrijeme proučavanja naših Konstitucija i drugih dokumenata Crkve i Reda.

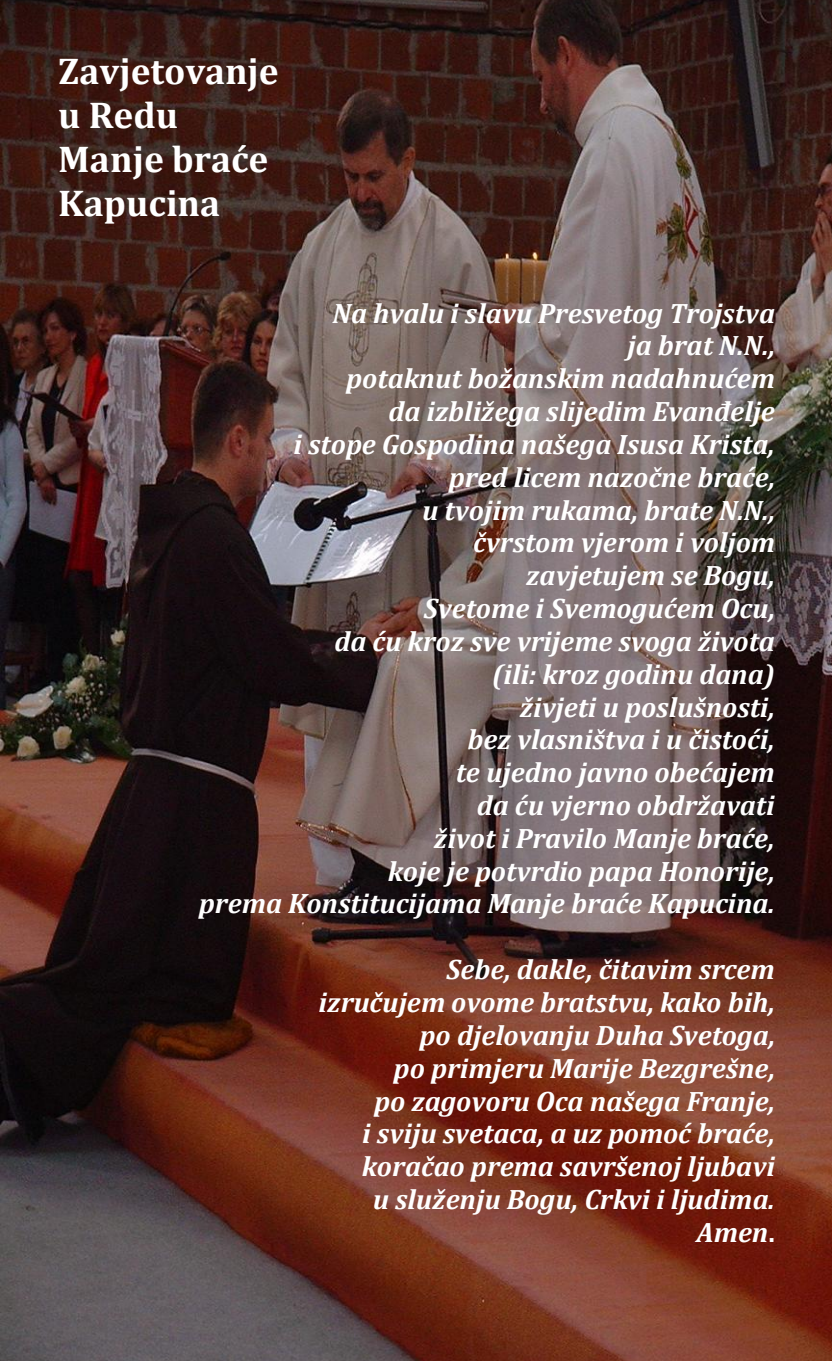
Na početku novicijata novak oblači redovničko odijelo – habit, a tijekom novicijata ukoliko prihvati naš način života i rada, tada provincijalnom ministru piše molbu za polaganje prvih redovničkih zavjeta siromaštva, čistoće i poslušnosti.

Novicijat braće kapucina

Kapucinski samostan
Kapucinske stube 5
HR-51000 Rijeka

Zavjetovanje u Redu Manje braće Kapucina

*Na hvalu i slavu Presvetog Trojstva
ja brat N.N.,
potaknut božanskim nadahnućem
da izbližega slijedim Evanđelje
i stope Gospodina našega Isusa Krista,
pred licem nazočne braće,
u tvojim rukama, brate N.N.,
čvrstom vjerom i voljom
zavjetujem se Bogu,
Svetome i Svemogućem Ocu,
da ću kroz sve vrijeme svoga života
(ili: kroz godinu dana)
živjeti u poslušnosti,
bez vlasništva i u čistoći,
te ujedno javno obećajem
da ću vjerno obdržavati
život i Pravilo Manje braće,
koje je potvrdio papa Honorije,
prema Konstitucijama Manje braće Kapucina.*

*Sebe, dakle, čitavim srcem
izručujem ovome bratstvu, kako bih,
po djelovanju Duha Svetoga,
po primjeru Marije Bezgrešne,
po zagovoru Oca našega Franje,
i sviju svetaca, a uz pomoć braće,
koraćao prema savršenoj ljubavi
u služanju Bogu, Crkvi i ljudima.
Amen.*

Klerikat – studentat teologije...

Nakon završenog novicijata, tijekom kojega se novak upoznaje s poviješću Crkve i Reda, duhovnošću i drugim bitnim sastavnicama redovničkog i franjevačko-kapucinskog zvanja, te polaganja prvih

redovničkih zavjeta, slijedi, za one koji žele biti i svećenici u našem Redu, kroz 5 godina studij teologije i filozofije na nekom od teoloških učilišta.

Za vrijeme filozofsko-teološkog studija student – bogoslov živi pod privremenim zavjetima, a u kojima se priprema za doživotne tzv. 'vječne zavjete' po kojima onda postaje punopravni član Reda i Provincije. U toj duhovnoj i teološkoj izgradnji svakom kleriku – studentu pomaže također i samostanska zajednica u kojoj se on nalazi, a koja mu pomaže da se što bolje duhovno izgradi i provjeri u zvanju i sposobnostima.

Osim intenzivne pripreve na svećeništvo klerici se na poseban način pripremaju i za življenje karizme vlastite našem Redu i poslanju. Kroz vrijeme teološke izobrazbe svaki se klerik – student uključuje u samostansko i provincijsko bratstvo cijelim svojim životom, znanjem i radom. Nakon završene teološke izobrazbe klerik polaže svoje doživotne zavjete i biva ređen za đakona i poslije za svećenika.

Drugi, danas sve češći način pristupanja Redu i Provinciji jest da zainteresirani za Red k nama dolaze nakon završene srednje škole. Također smo, sve češće, svjedoci da se za Red nerijetko zainteresiraju i oni koji su već započeli i/ili završili neki fakultet i/ili koji već imaju nekakvo zanimanje u svijetu.

Kao i kod prvog, i kod ovog drugog načina stupanja u Red, slijede najprije postulatura i novicijat (koji su svojevrсна priprava i provjera da se vidi hoće li zamisao, želja i odluka osobe, da se posveti redovništvu i/ili svećeništvu, biti konačna ili ne), a nakon toga filozofsko-teološki studij.

**Studentat teologije
Kapucinski samostan**

Kapucinska ul. 47

HR-10040 Zagreb – Dubrava

e-mail: studentat.ofmcap@zg.t-com.hr

Časna braća pomoćnici ili braća laici

Franjevač
ko-
kapucinski
pokret te
način života
i rada
zasniva se
na bratstvu,
tj. na
činjenici da
smo svi
međusobno

braća. Zato u našem Redu od samih početaka odmah uz braću svećenike tako-đer žive i djeluju časna braća pomoćnici – ne svećenici, a koje mi još nazivamo i braća laici.

Bilo da u Red ulaze u ranijoj ili kasnijoj životnoj dobi, sve su to osobe koje u Red dovodi želja za vlastitim duhovnim posvećenjem i želja da i po njima Kristovo Evanđelje bude naviješteno ljudima, iako ih većina ne završava propisani teološki studij i ne biva ređena za svećenike.

Brat može raditi sve ono što nije izričito vezano uz svećenički red (ne može ispovijedati niti služiti sv. misu).

Braća redovnici, dakle, jednako kao i braća svećenici imaju svoje mjesto u našem Redu. I jedni i drugi su uzajamno povezani istim zavjetima, istim načinom života i istim nastojanjem prema

svetosti. Bratski povezani kao suradnici i suputnici na istom putu, oni, svaki na svoj način, treba da ispunjavaju poslanje Crkve. Braća kao i svećenici čine jedno tijelo i jedan duh Reda i, kao takvi, zajedno su pozvani da slijede Isusa u evanđeoskoj radikalnosti franjevačko-kapucinskog redovničkog načina života i rada. Između jednih (svećenika) i drugih (časne braće) nema razlike, (izuzevši one koje proizlaze iz različitosti poslanja za svećenike i braću laike u zajednici) jer «s obzirom na isto zvanje, sva su braća jednaka» (Konstitucije OFM Cap, 84, 3), kao što je to i sam sv. Franjo, naš duhovni utemeljitelj želio.

Redovnički brat svoje posvećenje ostvaruje ponajprije življenjem evanđeoskih savjeta: čistoće, siromaštva i poslušnosti, no osim rada na vlastitom posvećenju on je pozvan raditi i na posvećenju

drugih te
pružati
živo
svjedočanstvo
Onoga
za kojim je
u
duhovnom
životu i
krenuo. U

središtu redovničkog života zato jest Euharistija kao pokretačka snaga svega djelovanja, zatim meditacija, čitanje i razmatranje Svetog pisma i

drugoga duhovnog štiva, ispit savjesti i sv. krunica.

Časna braća pomoćnici ili braća laici jednako polažu redovničke zavjete kao i braća svećenici koji se, uz to što žele biti kapucini, još odlučuju i za svećeništvo. Bogata povijest svete i blažene nam braće Reda, kao i mnoštvo poslova i služba koje su braća obavljala i obavljaju širom svijeta pokazuju nam veliku raznolikost i uzajamnu nadopunu u apostolsko-pastoralnom radu braće kapucina. Područje djelovanja braća danas je veliko i veoma raznoliko: od vratara, kuhara, knjižničara pa sve do velikih slikara, graditelja, misionara, akademskih profesora... Ljestvica mogućnosti ide od skromne, neupadljive službe unutar određene zajednice pa sve do odgovornog sudjelovanja u vodstvu zajednice ili Provincije. On ispunjava svoje apostolsko poslanje tamo gdje mu je mjesto u zvanju i u zajednici: primjerom svoga života, svjedočanstvom svoje riječi i time što ispravnim oblikovanjem prolaznih stvari podešava svijet u odnosu na Krista.

Koliko je današnjih svećenika i redovnika koji rast svoga zvanja duguju bratskom i prijateljskom susretu te braće pomoćnika, a koliko, s druge strane, vjernika koji su u njima našli svoga duhovnog brata, savjetnika i prijatelja. Koliki naši samostani ne bi ni izdaleka mogli razviti toliku pastoralnu, znanstvenu i karitativnu djelatnost kad ne bi bilo te naše braće pomoćnika. Iz redova naše braće potekli su mnogi sveci i blaženici, mi-

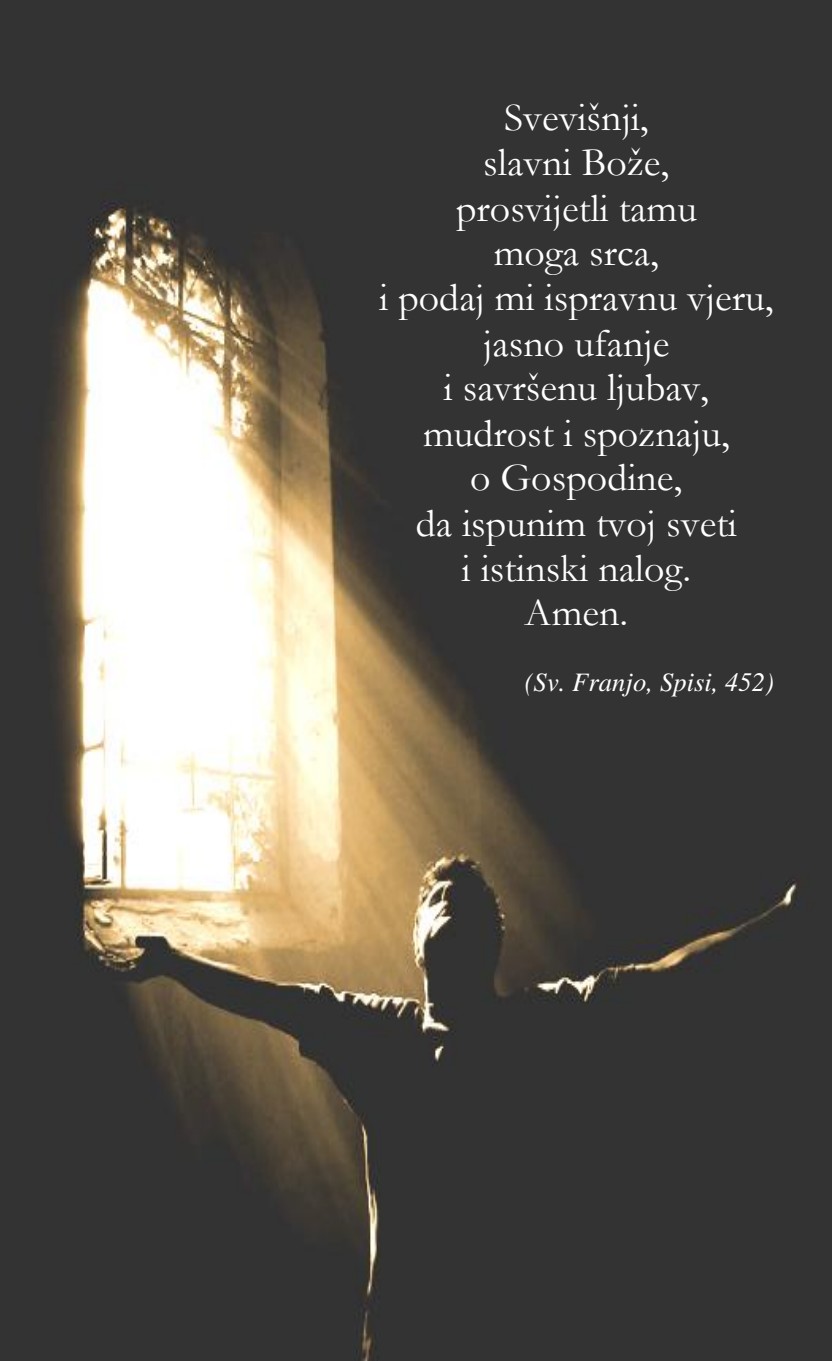
sionari, karitativni radnici, pravi samaritanci, uzori kršćanskoga i redovničkoga života koji su svojim životom, riječima i djelima navješćivali Evanđelje onima koji za nj nisu nikada čuli.

I danas u našem Redu širom svijeta postoji mnoštvo takve braće koji svoje redovništvo proživljavaju radeći kao samostanski vratari, kuhari, knjižničari, bolničari, misionari, profesori... ili obavljajući zanimanja koja su izučili ili za koja imaju dara i na taj način šire Radosnu vijest među ljudima s kojima žive i rade.

Svaki redovnik treba biti svjestan da je svaka služba služenje Bogu i ljudima i da je najvažnije to koliko tko ljubavi prema Bogu unese u svoju službu, jer, niti svećeničko posvećenje niti učestnost ne čini redovnika redovnikom, već polaganje redovničkih zavjeta i po njima predanje sebe Bogu u toj zajednici.

Kršćansku savršenost moguće je, dakle, ostvariti ne samo kao svećenik nego i kao časni brat pomoćnik – ne svećenik.

* * * * *

Svevišnji,
slavni Bože,
prosvijetli tamu
moga srca,
i podaj mi ispravnu vjeru,
jasno ufanje
i savršenu ljubav,
mudrost i spoznaju,
o Gospodine,
da ispunim tvoj sveti
i istinski nalog.
Amen.

(Sv. Franjo, Spisi, 452)

Poštovani čitatelju!

Kad pročitaš retke ove knjižice i kad promotriš njezine slike koje ti pokazuju život i rad braće kapucina u Crkvi, možda ćeš i Ti osjetiti da te Bog, Sv. Franjo i Bezgrešna Djevica Marija zovu da postaneš članom Reda Manje braće Kapucina, da budeš «Franjin i Gospin vitez»... Nemoj zatvoriti svoje srce pred glasom Božjim, nego surađuj s tim Božjim glasom.

Ako želiš i izbliza doživjeti život u samostanu, možeš doći bez obveze u bilo koji naš samostan te proživjeti s nama tjedan-dva redovničkog života.

Svi oni koji se žele bolje upoznati s nama, s našim Redom i Provincijom, te koji žele živjeti Evanđelje po primjeru sv. Franje u Redu Manje braće Kapucina mogu korisnih informacija naći i na www.ofmcap.org i/ili www.kapucini.hr ili nam se mogu pismenim putem obratiti na:

Provincijalat hrvatskih kapucina

Ul. Sv. Leopolda Mandića 41

HR-10040 Zagreb – Dubrava

e-mail: provincijalat@kapucini.hr

Molitva za duhovna zvanja

Gospodine Isuse Kriste!

Tvoja nas riječ uči mudrosti i istini i daje nam hrabrosti. Molimo Te za one, koji su se oдаzvali duhovnom pozivu i koji ga već sada žive. Molimo Te za papu, biskupe, svećenike, đakone i za tebi posvećene redovnike i redovnice. Molimo te i za tvoje misionare i velikodušne laike, koji djeluju u službama što ih je Crkva postavila i priznala. Pomozi im u teškoćama, obrabri ih u trpljenju, budi uz njih kada su osamljeni, hrabri ih i čuvaj u progonstvima, učvrsti ih u vjernosti.

Gospodine, molimo Te i za one, koji otvaraju svoju dušu duhovnom pozivu i koji su te spremni izbliza slijediti. Učvrsti ih u pozivu i daj im snage, hrabrosti i ustrajnosti kako bi svladali teškoće koje im stoje na putu ostvarenje a duhovnog poziva. Neka ih Tvoja riječ rasvijetli, neka ih tvoj primjer privuče, i tvoja milost neka ih vodi do cilja – do svetih redova, do redovničkih zanjeta, do misionarskog poslanja.

Gospodine, neka Tvoja riječ sve nas vodi i podupire, da znamo usmjeravati, savjetovati, podupirati braću i sestre istom snagom svjedočenja i ljubavi, kakvu Ti posjeduješ i kakvu samo Ti možeš dati.

Uslíši nas, molimo te Bože u svim našim potrebama i molitvama. To Te molimo po Kristu, našeg Gospodinu i Dobrom pastiru svoga stada. Amen.

Franjevački znak TAU

TAU je posljednje slovo hebrejskog alfabeta. Upotrebljavalo se u simboličnom značenju još u Starome zavjetu: o njemu se govori u knjizi proroka Ezekijela: «Gospodin reče: Prođi gradom Jeruzalemom i znakom obilježi čela svih koji tuguju i plaču...» (Ez 9,4). To je znak koji se stavljao na čelo siromaha u Izraelu i spašavao ih od propasti. O njemu se u istom smislu i značenju govori i u Otkrivenju (7, 2-3). Zato je TAU znak otkupljenja. To je vanjski znak one novosti kršćanskog života koji smo primili na krštenju, a još je dublje označen pečatom Duha Svetoga (Ef 1, 13).

Sv. Franjo Asiški je u svemu slijedio Krista: budući da TAU slični na križ, svetac ga je jako volio. Stoga je Franjo s velikom ljubavlju i vjerom prihvaćao ovaj znak.

Tim znakom se potpisivao... Njime je započinjao svoje poslove. TAU je, dakle, Franji bio najdraži znak, njegov pečat, znak koji otkriva duboko duhovno uvjerenje da je jedino u Kristovu križu spas svakoga čovjeka.

Danas mnogi prijatelji sv. Franje nose TAU kao znak raspoznavanja. Time žele poručiti da pripadaju Franjevačkoj obitelji i duhovnosti. TAU nije neki fetiš, a još manje neki privjesak: kao vidljivi znak kršćanske pripadnosti i pobožnosti. On je za sve nas prije svega obveza da živimo po uzoru na sv. Franju nasljedujući Krista, siromašnoga i raspetoga.

Sadržaj:

*Gospodin
te blagoslovio
i sačuvao.
Pokazao ti lice
svoje
i smilovao ti se.
Svratio pogled
svoj na tebe
i dao ti mir.
Bog te blagoslovio!*

Sv. Franjo